

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

209704

VOL. 6. } చెన్న పట్టణము 1919వ సం॥ అక్టోబరు నెల 9 వ తేది గురువారము } NO. 156
సంపుటము. ౬ } సిద్ధాంతి నామ సంవత్సర ఆశ్వయుజ మాస శుద్ధ పాడమి గా. } సంచిక ౧౫౬

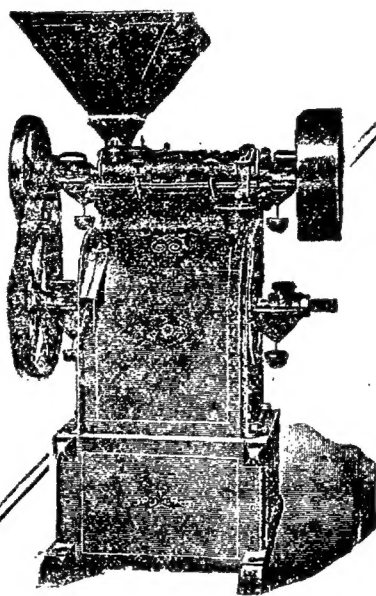
అమృతాంజనము

తలనొప్పులకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది. ఇతర వివిధమైన నొప్పులను కూడ మా అమృతాంజనమును వాడి సంతమాత్రమున నయముగను. సులభ వెల 0.8-0 అణాలు.

మోహినితైలము రు 0-12-0
తామర తైలము 0-6-0
దంతచూర్ణము ౧-2-0

అమృతాంజనం డిపో,
6, తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

Genuine Engelberg Rice Hullers

are in use in every Rice Milling District in India, and are giving satisfaction wherever installed.

We prepare and submit estimates for all sizes of Rice Mills equipped with Engelberg Hullers, and Shellers, and driven either by our own well-known Steam Plants or BLACKSTONE Liquid Fuel Engines.

Note.—Genuine Engelberg Machinery and the Spare Parts for same, can be had only from us, as we are Sole Agents and Distributors.

MARSHALL, SONS & CO. (India), Ltd., Engineers

9 Second Line Beach, Madras (P.O. Box 141)

and at BOMBAY, CALCUTTA, BEZWADA, LAHORE and TANJORE

ధనవ్యయము లేని మీ దేశ సేవను

పరిక్షించెడి ప్రకటనము.

ఆంధ్రభాషా పత్రికా చందాదారులకు

సోదరులారా! మీరొక గంటకాలము దేశ సేవకై వినియోగపరచెదరా?

జేకేసేర అసంతోషముగా నున్నది. ప్రస్తుతము దేశభివృద్ధికై అనేక విధముల పాటుబడుచున్న మనదేశ భాషా పత్రికలు సర్వభాషభివృద్ధిని బొందక యథాస్థితియందు న్నువి. అందుచే ఆంధ్ర, కన్నడ, తమిళ, పత్రికల చందాదారులందఱు భూపేక్ష రహితముగా కమిటీపాటు ఒకనూ తన చందాదారుని అయిన పత్రికలకుచేర్చి పత్రికాధికారులకు పోల్చినాపకంబు గోరుచున్నాము. ఎవరు ఎప్పుడు ఎర దిని చందాదారులనుగా చేర్చినది పాతకులకు హెచ్చరికగా నా పత్రికాధికారుల వారిని తమ పత్రికలయందు పత్రికటిం పగలదగాన మీరు విజయదశమి మొదలు కొత్తవారిని చందాదారులనుగా చేర్చి భౌతికము. స్వచ్ఛందమువారును మదరకడ్డు. ఇట్లు విన్నవించు విధముడు.

1807

ముఖ్యప చిన్న వీర్రాజు.

మిక్కిలి ప్రశంసలైన వరిమళ్లద్రవ్యము

ఓటోదిల్బహారు (రిజిస్టర్డ్)

వరిమళ్లద్రవ్యముల కన్నిటికి నిది రాజు

ఇండియా జేకేసేరందు జరిగిన అన్ని పదార్థములందును చాల వరకమును ప్రశంసా కృత్యములు నియోజింపబడినవి.

దీనిలో సారాయి సంబంధ మేమియును లేదు గాన ఆచార పథకందరులనుగాద దీనిని నిరభ్యంతరముగ నుపయోగింపవచ్చును. ఈ విధములగు పుష్కలముల నుపాసన దీనియందు గలదు. ఒకటిరెండు చుక్కలూ తేలుకమునుమీద వేసిన చాలును. అప్పుడే కోనీతెచ్చిన పుష్కలములను వ్యాపించు వరిమళ్లమునంటి వరిమళ్ల మరమిరముగ వ్యాపించుచుండును. దీని నుపాసన నిలయనంతకాలము మరయు పరి మళ్లద్రవ్యమునకును నిలువదు. పెద్దనైజు (ఆరవపుళ్ళుబుడ్డి) రు 2-0-0 మధ్యనైజు రు 0-12-0 చిన్ననైజు రు 0-8-0 వి.సి. చాస్టి రు 0-5-0. మిథులమునందు వొరకనివో (కింది సోల్) ఏజంట్లకు వ్రాయుడు.

అగ్లో ఇండియాను డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ,

(D 126 W 100)

155 జమ్మపనేడు, బొంబాయి.

అమృతాంజనం డిపోవారి ఔషధాలయమునందు అమృతాంజనం, తామరతైలము, మోహినితైలము, దంతచూర్ణము మొదలగు ముఖ్యోషధములే గాక, ఇతరము లగు మండులు కూడ అనేకము లున్నవి. కావలసిన వారు కేటలాగును తెప్పించి చూడవచ్చును. కేటలాగునకు వ్రాసినచో తక్షణం పంపెదము.

వైద్యకాశ్రమి మణిశంకర్ గోవిందజీ,
అలంకరిగూడు కోవ.భా.యం, 1574 బాద్మి, కుడ్రాన్

సానిటారియల్ వార్తలు

కంబాబు రిలీఫ్ ఫండు:— ఈనెటికి సహాయముగా వచ్చేది 11-వ తేది శనివారము సాయం కాలము 4-30 గంటలకు జరిగినపుడు గోవిందపు నాయకుని వీధియందలి సౌందర్యమహాలలో వచ్చిన బాయి సీతాకళ్యాణ కాలక్షేపముగా వించును స్త్రీలకు ప్రత్యేకస్థల మేర్పరచబడును. టిక్కెట్లు రు 2, 1, 1/2 వెలయువారు మైలాపూరు లో కాంటిన్ లందు రాజన్ గార్ల యొద్దను తిరు వల్లి క్లబ్ లో కోయంబుత్తూరు కృష్ణయ్యయ్య రెస్టారెంటునందఱు బ్రాడ్వేయందలి శంకరయ్యయ్య రెస్టారెంటునను సౌందర్యమహాలలోను టిక్కెట్లు కొనవచ్చును.

మెయిలు స్టేషన్లు:— గతనెల 18 వ తేదీ నీరు టు పూను తెచ్చుచున్న నెల్లూరి అండ్ స్టేషన్ 20 వ తేదీ సోమ వారమునాడు ఉదయమునకు బొంబాయికి రాగలదని తెలియచున్నది.

తపాల నోటీసు:— కొలంబో మీదుగా దక్షిణాఫ్రికాకు పోవలసిన తపాలు ఈనెల 18-వ తేదీ సాయం కాలము 6-5 గంటల లోకల మదరాసు జెనరల్ పోస్టాఫీసు లో చేయవచ్చును.

మ్యూనిసిపల్ కమిషనరీయల్స్:— క్రమశిక్ష 11-వ డివిజనుగా విభజించబడిన సామంతరాజు డివిజనుకు మ్యూనిసిపల్ కమిషనరీయల్స్ పామి వెంకటాచలము నెట్టి గారు అధ్యక్షులుగా నుండగలరు.

విశ్వజ్యోతిర్స్వాముల పూజ:— నేడు రాత్రి 7 గంటలకు అంగళ్ళవాసుకునివీధి నెం 280 కు కనరావు గ్రామము భవనమున ఉడిపి ములహ్యమయ్య మహాధిపతులకు శ్రీవిశ్వ జ్యోతిర్స్వాముల పూజ ప్రసాద స్వీకారము జరుగునని కె. ఎస్. హెబ్బాల్ గారు ప్రాయశ్చయిస్తారు.

చెన్నై పురి మేరీఫు:— చెన్నై పురి పౌరసేవ రాజు కారిగానున్న భావనమదూరు అబ్దుల్ హుస్సేన్ సాహెబు గారు చెన్నై పురి మేరీఫుగా నియమించబడిరి గాన ప్రమాణము చేయుటకు ఈనెల 7 వ తేదీ మంగళవారమునాడు ఉదయ మందలయిన కేసిరి.

ఒక వార్షికోత్సవము:— గుంటూరు ఆరెండల్ పేట స్త్రీ సమాజము ధ్యాయుడలి 18 వ వార్షికోత్సవము మండలిభవనమునంకే 15-10-19 (బుధవారం) జరిగియున్నది. ఉదయము 7 1/2-8 1/2 గంటలకు ప్రార్థన పూజనైరాల. మధ్యాహ్నం 2 గంటల నుండి 6 గంటలకు ప్రార్థనసభ, వివిధోపకార సముఖ, వాతకల యాటపాటులు. మంగళములతో ముగింపు.

ఒక రెస్టారెంటు బోధార్యము:— కంబాబు రిలీఫ్ ఫండునకు సహాయముగా ఉదయం 6-వ తేదీ సోమవారమునాటి యమ్మకపు మొత్తమున అనగా రు 181-12-6 లకు తిరువల్లి క్లబ్ లో వైబ్రాస్కోప్ నుండి కోయంబుత్తూరు కృష్ణయ్యయ్య రెస్టారెంటు వా రొనగిండునకు కమిటీనారు కృతజ్ఞతాభివాదము లర్పించుచున్నారు.

మహమ్మదీయ సమావేశము:— భిల్వల్ సమస్యనుగూర్చియు తులనకృష్ణాన కృతవరములను గూర్చియు మహమ్మదీయుల యభిప్రాయమును వ్యక్తపరిచు నిమిత్తము ఈ నెల 11-వ తేదీని జరగవలెదలన్న మహమ్మదీయ సార్యజనక సభకు తగిన యేర్పాట్లు చేయుటకై నేడు సాయంకాలము 5-30 గంటలకు మహమ్మదీయులందరి లాల్ మహల్లో నొక సమావేశము జరుగును.

కంటోన్మెంట్, వెలలు:— కల్లీటి బోర్డువారి యాహ్వానము ననుసరించి ఈ నెల 11-వ తేదీ శనివారము సాయం కాలము 6 గంటలకు వై. ఎస్. కె. ఏ. ఆడిటోరియములో సివిల్ కలెక్షయన్ డైరెక్టరు టి. బి. మోయర్, సి. వి. ఇ. ఐ. సి. ఎస్, గారు సభ్యులు కంటోన్మెంట్ వెలనుగూర్చి యావస్థపరచెదరు. క్రెడిట్ యన్ కాలిబ్రేషన్ పాటా రెవెంయ్ డి. ఎస్. మెక్ ఫార్లర్, ఎస్. ఏ. డి. డి. గారు అగ్రసభాధి

కార్యము వహించెదరు. టిక్కెట్లు మహమ్మదీయులందరి కుడ రాను బ్యాంకింగ్ కౌన్సిల్ కట్టడములో నుండి పల్లెటిలో ఆఫీసు రుగారి యొద్ద దొరకును.

కంబాబు సహాయపు సభ, గుడివాడ:— ఈ నెల 14 వ తేదీ మంగళవారము సాయంకాలము 5 1/2 గంటలకు బజారు స్థలములో కంబాబులో మన సోదరులు కడు కష్టములకు గురైన మహాసభ జరుగును. జేకే మహమ్మదులు కలుపుకు ఉపన్యసించురు. అక్కడ జరిగిన అల్లరుల మూలము నకు, యద్ధకానమునకు మన సోదరులు వెక్కిరింపు తం ద్రులకు, భద్రులకు, సోదరులకు, భర్తలకు బంధువులకు, ఆత్మీకుల కోరికలన్నియు పడరాని యిసుమము కనుచున్నార. తిరు యెడ మన క కార్యము నెలవేగవలసియున్నది. కనుక గుడి వాడ తాలూకా కలెండరును తప్పక విచ్చేయ బ్రాధింతురు.

కృతమాఖిలభారత గ్రంథాలయ మహాసభ:— నిన్న సాయంకాలము ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయమున ఆహ్వానసంఘమువారు సమావేశమైరి. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులు కస్తూరంగయ్యగారు అగ్రసభాధ్యక్షులు వహించిరి. పురాణము నాగభూషణము వంటివగు మూడవకార్యదర్శిగా నెన్నుకొనబడిరి. కార్యక్రమమునందలి రెక్కినవిషయముల గూర్చి నిం కుట డె ను. ఆహ్వాన సంఘము వారు తిరిగి కచ్చెడి కేసి వారము సాయంకాలము కొంతి నెట్టి వీధిలోని బాలిష్టకు టంగుటూరి క్రకాళము తం తులుగారి కార్యాలయమున సమావేశమగుటకు నిర్ణయించబడినది. ఆఖిలభారత గ్రంథాలయ, ఆంధ్రప్రదేశ్ గ్రంథాలయ, ఆంధ్ర సారస్వత, మహాసభలకు ప్రత్యేకకృత్యము కట్టకలను ఆయన గ్రంథములను కార్యక్రమములకు సమావేశమున పంపియించుట కైకొనబడినది. ఆహ్వానసంఘ కార్యాలయము వై కేర్లొన బడిన ప్రకాశము వంటివగు రచనమునందలి యొక భాగమున నెలకొల్పబడి కేర్లొన బడినది.

భారతీయ గ్రామ్యరక్షణముల క్రమశిక్షము:— రాజపు సరికర్తలను లండన్ నగరమునందలి క్రిష్టమోటిలో భారతీయ గ్రామ్య రక్షణము క్రమశిక్షము జరుగును. అందు నిమిత్త మిప్పటినుండియు ఏర్పాటులు జరుగుచున్నవి. ఏమో కొన్ని తరగతుల వస్తువులను తెచ్చుటకు మాత్రమే వీలందు ను. కావున నీ క్రింది తరగతి వస్తువుల నీ రాష్ట్రమునందలి పం కరచున్నది. (1) పెండి కల్లెరములు (2) "ఫాస్ఫీ" కస్తువులు (3) బొంగరములు మొదలుగాగల ఆరు వస్తువులు క్రమశిక్షము పారి గ్రామీ కర కర్తలకు లభి. కర్త క సంఘ సభ్యులు మాత్రమే లోని కి బోగలు గుడురు. ఆడవలన ఇంగ్లండుకర్తలకు కొనుపట్టికస్తువులనే కం పుటమందిరి. ఏవైనవస్తువులను బాది అచట నెరకైన కారీతి వస్తువులు కావలయునని సాధ్యమైకర్తలలో నెన్నిటి నైన సంపగముగురారే మచ్చుకస్తువుల క్రమశిక్షాధ్యక్షులకు యన. బొంబాయి రాజధానిలో నెరకెరకర్తలస్తువులనుగం గోరెదగో తెలుపవలయునని అచటి పోలీస్ గ్రామిక కాఖాధి కారి కోరెన. క్రిష్టమోటిలో నెప్పటికి ఈ క్రింది వస్తువు ల్ను నుండింబడిక (1) నూరకు మండింధపు కస్తువులు (2) వివిధములగు కట్టకస్తువులు, లోహకస్తువులు (3) నూరకు అమ్మవారాచల బంగారు పెండి గొలుసులు (4) పూసలపేర్లు (5) బొంగరములు (6) జలతాయనగీషములు క్రమశిక్షాధ్యక్షుల తగినకస్తువుల సంపుట కనధికారుల కధికారులనూడ పోడ్పడ కచ్చును క్రమశిక్షములో వస్తువులనుబాది మెచ్చి అచటివారి కితికస్తువు లింక నెన్నియో గావలయునని కోరవచ్చును పారి గ్రామిక కాఖావారు తగినసహాయ మొనరింతురు.

మచిలిపట్నం డి. ము. కోరుకో S. C. 1955 of. 19 వాది:— మండవ దుర్గయ్య. ప్రతివాది:— ఉదయగిరి రాయచంద్రకెట్టి. వాదికి క్రతివాదివద్దనుండి రావలసిన ఖాతా బాకి మొత్తం రు 73-10-0 లకు క్రతివాది మీద వై నెంబరున దావా దాఖలు అయినది. సదరుదావా 16-10-19 తేదీ నాటికి వాయిదా అయివున్నది. సదరు వాయిదాకు క్రతివాది హా జరుకానియెడల దావాక్రకారం వాదికి డీక్రీఅవును. (1819) తురగా లక్ష్మీనరసింహరావు. వాదితరపున స్టీడర.

ప్రపంచ స్వబుద్ధి పునరుద్ధారక సంఘము:— ఈ నెల 11-వ తేదీ శనివారము సాయంకాలము 5-30 గంటలకు అన్నాపిల్లవీధి నెం 97 కు గృహయందు వి. వి. కె. ఆయ్యయ్యగారు కష్టమునుగూర్చి యావస్థపరచెదరు.

నిమ్మజాత్యుద్ధారక సంఘము:— ఈ నెల 12 వ తేదీ యాదవారము తెల్లవారి 8 గంటలకు వ్యాసరహదీయం దలి సంఘ కార్యాలయమున (బహ్మనందస్వామిగారును ఎమ్. ఆర్. జుబునాథముగారును) కళ్యాణకళామహాలని యావారము" ను గూర్చి యావస్థపరచెదరు.

అంధ్రనోడిన సభ:— ఈ సభవారు నెల్లూరులో లక్ష్మీనారాయణగారి పురమందియందు ఈ నెల 11-వ తేదీ శని వారమునాడు రాత్రి 9-30 గంటలకు చంద్రహాస నాటకము ను ప్రదర్శించెదరు. నెల్లూరు నాగరాజరావుగారు కుంభీరపు పాత్రమును గ్రహించురు.

దసరా ప్రదర్శనము:— 21-వ తేదీవరకు 25 నెల మంది క్రమశిక్షమును మాదిరెల్లిరి. వారిలో చాలమంది స్త్రీలుగూడ నుండిరి.

తుపాకియాయకులు:— ఇంగ్లీషు మకు ప్రతికా సహాయపరిపాదకుడగు టిమ్మియ్యగారి తుపాకిని కనాటు నతి సామానులలో గూడ రైలుకు కంపుటలో నది చూరరాస్తేమ నలో మాయమైంది. దానినాడ ఏమియును తెలియలేదు.

రైల్వే యూనియన్:— రైల్వే యూనియన్ శేర్షురకుటకు ఆశస్సేలో రైల్వే పరివా. క్రందనకు సభచేయ దలచిరిగాని వారివ్యావహారి బాలిష్టకు సోదర్లగు రాజా లక పోవుటచే సభ జరుగలేదు.

వాతావరణ స్థితి

1919 నాటి ఆగ్స్ట నెల 9 వ తేదీ గురువారము.

కల్పా మార్పు	గ్రీష్మ	శీత	వర్ష	వీచ	వీచ
వర్షములు	అంతర్గత	అంతర్గత	అంతర్గత	అంతర్గత	అంతర్గత
	24 గంటలలో	24 గంటలలో	24 గంటలలో	24 గంటలలో	24 గంటలలో
గోపాలపూరు	88.9	78.7	...	86.86	88.12
దికాఖట్టణము *	86.4	79.9	0.84	28.87	25.79
కాకినాడ *	87.9	77.8	...	24.05	24.84
అందర	88.8	76.2	1.20	80.53	26.50
చింతూరు	91.2	75.0	0.07	22.30	26.01
నెల్లూరు	89.9	72.8	0.56	15.41	18.99
కుదాను	96.2	75.5	1.42	20.01	19.59
హైదరాబాదు	84.8	72.8	...	29.86	27.29
అనంతపురము	88.4	78.1	0.06	29.70	19.71
బళ్లారి	89.3	72.6	0.87	16.75	15.09
కర్నూలు	86.2	74.0	0.06	18.21	23.16
కడప	89.1	74.2	0.96	25.28	22.42
తెలంగాణ	81.7	65.9	...	30.24	27.53
నెల్లూరు *	92.4	75.0	0.17	28.94	26.50
సిలమ	91.9	72.6	...	30.84	28.14
కోయంబుత్తూరు	69.8	70.0	...	8.06	11.05

వాతావరణము సాధారణముగా తగ్గినది; మదరాసు చుట్టుపట్టుల మాత్రము కొంచెముతగ్గినది. మలబారులో వాయు చలనము ప్రకారము, తూర్పుగాలి వీచుచున్నది. రెక్కిన స్థలములలో దుర్బలము లగు వడ మటి గాలి కలదు. ఉష్ణస్థితియందు విశేషించి మార్పొకగాలేదు. రాత్రియుష్ణ స్థితి సర్వాయలలోను మధ్యమ ప్రదేశములలోను సాధారణ స్థితిని మించియున్నది. ఆగ్నేయములందపు వాయువ్యదిక్ కియు సాధారణ స్థితిని మించియున్నది. నిన్నకురిసిన వో ట్లనే నేడును వానలు కురిసెను. కాని, తూర్పునందధికము. కొరాపుట్ లో 2/34 మదరాసులో 1 1/2 చువలి పట్టణ ములో 1 1/2 అంగుళముల వానకునిట్లు తెలియరచిరి.

క్షిప్రకల్పము తూర్పుభాగమున వాయుభారతగిరియు సంకుభితముగ నున్నది.

ఎడమ, బి. రాను ఆర్టింగువాతావరణ కార్యజ్ఞుడు.

ఆంధ్రవత్తిక

1919-వ సం॥ అక్టోబరు నెల 9-వ తేది

గురువారము.

మాటలు: చేతలు

మాటలకును చేతలకును వ్యత్యాసము గను గొనవలెనన, స్వల్పసేనాని దర్బను నగరమునం దిచ్చిన యువన్యాసమును పరికించిన జాలును. దర్బను నగరపు భారతీయులు స్వల్పసేనానికి స్వాగతపత్ర ముచ్చింపగ, అందుకు వారు మిగుల సానుభూతితో ప్రత్యుత్తర మొసగిరి. తూర్పుఆఫ్రికాయందును, కన్యమరంగజునందును, భారతీయులును దక్షిణాఫ్రికా శ్వేతస్థినికులును కలసి శత్రువులపై పోరాడిరి. ఏకభూమిపై తమ రక్తమును భారబోసిరి. ఉభయములను పొదరులవలె మెలంగిరి. రణరంగమున బలపడిన స్నేహభావము దృఢముగ నిలిచియుండునని ఎల్ల యాహించిరి. కాని యుద్ధ ముంకను పుగియకమున్నే దక్షిణాఫ్రికా వాసులు భారతీయులను ఘోరనిర్బంధముల పాల్పెయి దలచెట్టిరి. హృదయమునందు గలుగనిమార్పు క్రయోజనకారి గాదని, ఈ సంఘటనము తేటపరుపగలదు. స్వల్పసేనానికి హిందూదేశముపై శుష్కసానుభూతి కేమాత్రము కొదవలేదు. వారి యువన్యాసము చదివినవారలు, హిందూదేశముపై వారికి గాఢాభిమానము కలదని యూహించవచ్చును. వారు గనుజుజుచిన సానుభూతికి న్యూఇండియాపత్రిక ఘోషితము సంతసము వెల్లిబుచ్చినది. హిందూదేశపు సంగ్రామసేనను ప్రశంసించుటలో, స్వల్పసేనానిగా రెంతమాత్రము వెనుదీయలేదు. తూర్పుఆఫ్రికా, మెసపొటేమియా, తుర్కీస్థాను, హిందూదేశపు సహద్ధు ప్రదేశములందు, భారత స్థినికులు చూపిన యవక్రకరాక్రమము కొనియాడబడినది. ఇంతియగాక స్వల్పసేనాని హిందూదేశమునకు చేసిన యువకారములు గూడ వివరింపబడినవి.

వైశ్యమున భారతీయులకు కనిపించుల కిష్టించుటకు స్వల్పసేనాని కృషిసలిపెను. హిందూదేశము రాజకీయన్యాసత్వము గోరుట స్వల్పసేనాని కిష్టమే. మాంటాగుగారు హిందూదేశమున కేతెంచుటకు, ప్రోత్సాహపరచినవారిలో స్వల్పసేనాని రొక్కరి తెలుపబడినది. తమకు సంబంధము లేని విషయములలో నెల్ల స్వల్పసేనాని హిందూదేశపు కోర్కెలయెడ నధిక సానుభూతిని చూపుచున్నారు. కాని దక్షిణాఫ్రికాలో నూతనముగ నెలకొల్పబడిన ఆసియా వాణిజ్య శాసనముగూర్చి ముచ్చటించునపుడు మాత్రము, స్వల్పసేనాని భావములలో మార్పు గన్పట్టుచున్నది. దక్షిణాఫ్రికాప్రభుత్వమువారి చర్యలను వీరు సమర్థింపజూచిరి. వీరి సమర్థన మొత్త మాత్రము హేతుబద్ధముగ లేదు. శ్వేతజాతులు కొలదిసంఖ్యలతో బ్రాన్సువాలునందుండుటచే, భారతీయు లధికసంఖ్యలతో నా దేశమున ప్రవేశించిరేని, శ్వేతజాతు లడుగంటిపోవుదురని వీరివాదము. దక్షిణాఫ్రికాను తెల్ల వారిభూమిగా వించుటయే స్వల్ప మొదలగు వారల ముఖ్య ద్వేషము. మిగిలినవారిని తమ సేవకుల నుంచు కొనుటకు మాత్రమే వారిష్టపడుదురు. మాన

వుల జన్మస్వాతంత్ర్యములను శ్వేతజాతుల కిచ్చుటకు వీరిచ్చుగింపరు. దక్షిణాఫ్రికాలో ననాది నుండి నివసించుచున్న దేశీయులు గలరు. వారి జ్ఞేయముతో శ్వేతజాతులకు క్షమిత్వము లేదు. దిరకాలమునుండియు దక్షిణాఫ్రికాలో పుట్టిపెరిగిన భారతీయు లనేకులు గలరు. కాని వీరిని పౌరులుగ దక్షిణాఫ్రికాధికారులు ఎంచుట లేదు. ఇటీవల దేశము నాక్రమించిన శ్వేతవాసులకు, ఇతరుల కన్న నెక్కు డధికార మేల యుండవలెనో, స్వల్పసేనాని దెలుపలేదు.

భారతీయు లాదేశమునకు వెడలుటకు కారణ భూతు లేవరు? కనిచేయువార లెక్కుడ దొరక నందున, భారతీయులకనేకాకర్షణములజూపి, శ్వేతజాతు వారిని గొంపోయిరి. దక్షిణాఫ్రికాదేశము, భారతీయుల పరిశ్రమచే నన్నివిధములను బాగు పడిన పిమ్మట, వారిలో నిపుడు నిమిత్తములేదను చున్నారు ఇప్పటికియినను, భారతీయు లెల్లప్పుడును కూలీలుగ నుండి పనిచేయుచో, శ్వేతజాతివారి కెట్టి అభ్యంతరము లేదు. కాని జన్మస్వాతంత్ర్యములను మిగిలినవారిలో సమానముగ నీయమన మునివారు కోరుటచేతనే, ఘోరనిర్బంధములిపుడు విధించబడినవి. దక్షిణాఫ్రికాలో పుట్టిపెరిగినవారయినను, భారతీయు లెంతమాత్రమున ఆస్తిని సంపాదించుటకు గాని, వర్తకమును స్వేచ్ఛగ చేసి కొనుటకు గాని, అట్లులు గానేరరు. హిందూదేశమునుండి భారతీయులు వలస పోవుటకు, ఇండియాప్రభుత్వమువారు దక్షిణాఫ్రికా వాసుల కెంతయో వాయకడిరి. క్రొత్తవా రెవరును హిందూదేశమునుండి వలస పోవుటకు వీలు లేకుండ, వెనుక శాసనముగావించబడెను. అట్లే, భారతీయు లధికసంఖ్యలతో నేతెంచుటచే శ్వేతజాతు లడుగంటుదు రనుభయము నిరాధారముల స్పష్టపడుచున్నది క్రొత్తనిర్బంధశాసనము గావించుట కెక్కడను అవసరము గన్పట్టుట లేదు. భారతీయులను హిందూదేశమునుండి తమ యుక్తరాలకొరకై గొంపోయిన దక్షిణాఫ్రికాప్రభుత్వమువారు, వారికి మానవస్వత్వముల వైనను బసగి బాధించుకుంటు సముచితము. స్వల్పసేనాని గావించిన సమర్థన మెంతమాత్రము న్యాయముగ లేదు.

ఫిజీదీవులకు కూలీలను వలస గొంపోవకూడదని, సంగ్రామదుర్వమున శాసించబడెను. ఆదీవులందు, శ్వేతజాతిజనములు భారతీయుల నెటుల బాధపెట్టుచున్నదియు చూచువరులకు దెలియును. ఆండ్రాసుగారు స్వయముగ వీక్షించి, భారతీయులు పడెడి శ్రమలను కనుల గట్టియుల వర్ణించియుండిరి. నిన్నటిదినము ప్రచురింపబడిన తంతివార్తల ప్రకారము, హిందూదేశమునుండి తిరిగి కూలీలను సంపాదించుటకు ఫిజీ ప్రభుత్వము వారు క్రయత్నముల సలుపుచున్నటుల దెలియుచున్నది. ఈ క్రయత్నములు కొనసాగకుండు నటుల ప్రభుత్వమువారితో మునిచిచేతు మని, ఫిజీదేశపు భారతీయసంఘమువారు ఆండ్రాసు గారికి దెలిపిరి. భారతదేశపు కార్మికులతో, అధిని వేశములవారి కక్కరగలదు. కాని వారిని మానవతుల్యులుగ జూచుటకు వారంగీకరింపరు. భారతీయు లాదేశములలో తలయెత్తి దిరుగుట వారికి సరికడదు. ఇట్టి స్వార్థకరత్వము మిగుల గర్హ్యము. హిందూదేశములో జన మధికముగ నున్నచో, మెసపొటేమియా, తుర్కీస్థాను మొద

లగు దేశములకు బోవచ్చునని స్వల్పసేనాని హిత మొనగుచున్నారు. అంతటి అవసరము, భారతీయుల కింకను గలుగలేదు. హిందూదేశమునందే వలసినంత స్థలము భారతీయులకు గలదు. భారత భూమియందు పరిశ్రమలు తలపెత్తుచున్నవి. వీటిని తిన్నగ నడుపుటకు, భారతీయులందరును తోడ్పడవలసి యున్నారు. భారతీయు లందుచే, జానిసల వలె నన్యదేశీయులకు బోయి కడగండ్లబడ నవసరము లేదు.

మెసపొటేమియా తుర్కీస్థానములలో మాత్రము భారతీయుల కర్షణగోచర ముండునని తలచుట కెంతమాత్ర మున్నదము లేదు. ఒక్క సత్యమును మాత్రము స్వల్పసేనాని రిటుల ప్రతిపాదించిరి. "హిందూదేశపు స్థాన మధికమున కొలదియు, ఇతరదేశములలోని భారతీయుల స్థితి గూడ చక్కబడును." ఈ వాక్యములందు గొప్ప సత్య మిమికి యున్న దనుటకు సందియము లేదు. భారతీయులకు స్వదేశమునందే జన్మస్వాతంత్ర్యమున్నచో, దక్షిణాఫ్రికాప్రభుత్వమువారు వారి నింతమలకనగజూడనేరరు. హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారు రెటుల పగదీసికొందురో యని వారు భయపడకతప్పదు భారతీయుల కిష్టముల కనుగొనుటకు, ఈ మొకవిచారణసంఘము నేర్పజచితిమనియు, హిందూదేశమున కాసామెలునందు ప్రాతినిధ్య ముండుననియు, స్వల్పసేనాని దెలుపుచున్నారు. వెనుకటి కర్యాలుము ఇట్టి విచారణ సంఘ మొకటి ఏర్పడెను. ఆ సంఘపు పరిష్కారమునకు భారతీయు లొడబడి, తమ కష్టములు గట్టెక్కి నని సంతసించిరి. మరల నవి పూర్వము కన్న తీవ్రరూపము దాల్చినవి. అందుచే దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారు కేర్పరచెడి విచారణ సంఘముపై, భారతీయుల కంతగ విశ్వాసము లేదు. ఈ పోరాటము త్వరలో సంత మొందునని తోచదు. దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారి మనసు నొప్పించుటకు హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారు గాని, బ్రిటీషు ప్రభుత్వము వారు గాని సాహసించరు. ఇతర విషయాల దక్షిణాఫ్రికావారిని నిరోధించుటకు, భారతీయులకు సామర్థ్యము చాలదు. హిందూదేశము గూడ, బ్రిటీషురామాజ్యమున దక్షిణాఫ్రికాలో బాటు సమానస్థాన మాక్రమించినగానిము క్రిగలుగదు. అందుచే మూల కారణముగనుగొని, భారతీయు ప్రముఖులు కృషి సలుపవలసియున్నారు. హిందూదేశము బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమునందే జన్మస్థానము బడయుటకు, నాయకులు పాటుపడుట ధర్మము. రాష్ట్రప్రభుత్వమునందును కేంద్రప్రభుత్వమునందును పరిపాలనా బాధ్యతను ప్రజలు సంపాదించిరగాని, నీ కోర్కె సఫలము గాంచనేరదు. స్వపరిపాలనాభివృద్ధికై అడుగు దీసి అడుగుబెట్టవలయునని తలచెడి మన నాయకులు, దూరదృష్టితో సందర్భములకు విచారించవలయును. తాత్కాలికలాభాపేక్షతో స్వల్పసంస్కరణముల సంగీకరించినంతమాత్రమున భావము గలుగజాలదు. వైదై మెరుంగులతో, దక్షిణాఫ్రికా సమస్యనంటి సమస్యలు పరిష్కారము గానేరవు. స్వల్పసేనాని తెలివినటుల, ఇంటి స్వాతంత్ర్యమున్నపుడే భారతీయులు వెలువలగూడ గౌరవము బడయుటకు వీలగును. మితవాదనాయకు లిందుచే తమ దృక్పథమును మార్పు కొనుట యవసరమని స్పష్టపరుచున్నది.

సీగ్రాలు: అమోకములు

అమోకాదేశము స్వాతంత్ర్యవర్తితావనలకు నిలయమని వాసిగాంచినది. కాని వర్ణవిద్యేషము మాత్రము శ్వేతజాతులను విడువలేదు. ఉత్తరఅమోకాత్రాంతములకు, సీగ్రాలు దక్షిణమునుండి రప్పించబడిరి. పాఠశాలకాభ్యుదయమునకు వారి రాక యవసరమయ్యెను. కాని సీగ్రాలు కొద్దిపాటి యక్కరలు గలిగి, జీవనయాత్రను సులభముగ గడుపుచు, శ్వేతజాతులమధ్య పభివృద్ధి జెందుచుండునపుడు, శ్వేతజాతులకును సీగ్రాలకును కలహములు ప్రారంభమై, నేడు విషమస్థితి సంభవించినది. శ్వేతజాతులు పరిపాలించుటకును, కలహములు వారికి ఊడిగము జేయుటకును, వృజుబుద్ధివలుల దలచెడి పాశ్చాత్యుల నేతలు గలరు. ఈ యూహా మిగుల సవర్ణదాయకము. ఇది పారిమనములలో నుండి మొదలంట లొంగినగాని, ప్రపంచసాధాగ్యము చేకూరనేరదు. యూరపు మహాసంగ్రామమువలన శ్వేతజాతులందఱును సమానులయి, బలహీనపు జాతిని బలము గల జాతి హింసించు గూడదనియు, నానాజాతుల సమితి యాధర్మము నెరవేరునటుల జూడవలయుననియు, నిరూపింపబడినది. కాని తెలుపు నలుపు భేదము గమనింపకుండ, ఎల్లరకను ఉచితస్వాతంత్ర్యముల నొసగవలయునని, సంధిసభవారిచే గుర్తించబడలేదు. అందుచే శ్వేతజాతులవారికముందు తమ బాధ్యతలను గుర్తించి నలుపురంగు గలవారిని గూడ సోదరతుల్యము సిద్ధాంతమునందే కాక కార్యావసరముల పట్ల గూడ భావించని యెడల, ప్రజల మగు పోరాట మిశముందు కలగవచ్చును.

సినేటు సభ్యులు

మదరాసు సినేటునందు, ఆంగ్ల సభ్యులు సంఖ్యాకులు గలరు. విల్లింగ్డను ప్రభువు గారు క్రొత్తగ సభ్యులుగ నియమించిన వారిలో డి. బి. మోచల్ల రామచంద్రరావు పంతులుగారి నామము కనుగొనట కెంతయు సంతోషించుచున్నారము. ఆంగ్లసభ్యుల నింకను సభికుముగ నియమించినచో, నెలయు భావ్యముగ నుండెడిది. కాని ఇంతవరకయినను అనుగ్రహము జూపినందులకు, విల్లింగ్డను ప్రభువుగా రెంతయు వంద్యులు. వంతులుగారు ప్రజాహితీజీవితమును చున్నతనాసము బడసియున్నారు. వారు విద్యావిషయమున గూడ మిగుల శ్రద్ధతో జాతుండి, దేశమునకు మేలొనగూర్చు రని విశ్వసించెదము. ముగ్గురు ప్రీసభ్యులు నియమించబడుట ఎంచవగియున్నది. వీరిలో శ్రీనివాసాగారు, ఆంధ్ర క్రైస్తవవారియి. ఈమెరిన ఉద్యోగధర్మములను సమర్థతతో నిర్వహించుచున్నది. పి. ఆర్. స్వామినాథయ్యగారు సభ్యులుగ నియమించబడిరి. వీరు కుంభకోణముపై స్కూలుకు ప్రధానోపాధ్యాయులుగ నున్నారు. హెడ్ మాస్టరుని నియామకమున కిదియే ప్రథమ నిదర్శనము. వీరు తమ అనుభవమును ఉన్నత విద్యాభివృద్ధికొర కుపయోగించెద రని తలచెదము. డండేకరు అను నూతనసభ్యుడు ప్రభుత్వ వాణిజ్య పాఠశాలాధ్యక్షుడు. మొత్తము మీద నియామకము లన్నియు సంతృప్తికరముగ నున్నవని ఎంచవచ్చును. విల్లింగ్డను ప్రభువు గారి దూరదృష్టి కీ నియామకము లొక నిదర్శనముగ నున్నది.

జాయింటు కమిటీ

జాయింటు కమిటీవారు మొన్నటి సోమవారమున తిరిగి గూడిరి. ఈమారు విచారించబడెడి సభ్యులలో ననేకులు సివిలియను అధికారసభ్యు

లే. సర్ థామస్ హోల్డెన్ గారు విచారించబడిరి. భారతీయులకు ప్రభుత్వముతో నెక్కుడు సహచర్య ముండవలెననియు, క్రైస్తవమున్న రాష్ట్రీయ జాననసభల నాధారము జేసికొని కని ప్రారంభించ నగు ననియు, జానన సభకు కార్యనిర్వాహక సభ వైకొంతవరకధికార మీయవలెననియు, వీరు పలికిరి. భారతీయులలో జాతీయప్రత్యభిజ్ఞాన ముదయించుచున్నదనియు, వారికి కొంతవడి పాలనాబాధ్యత కొనగల యవసర మనియు, సంస్కరణజానపు విధానము తమ కిష్టమేననియు, వీరు విశదపరచిరి. కాని కేంద్రప్రభుత్వములో బాధ్యత ప్రవేశపెట్టు గూడదని మాత్రము, వీరు స్పష్టముగ నుచుచున్నారు. మొత్తముమీద వీరు మాంటానా గారిని బలకరచువారలలో నొక రనియు, సంస్కరణమనిన బెడరెడి సివిలుస్వీసువారిలో వీరు చేరరనియు, స్పష్ట మగుచున్నది. కాని ఈమారు విచారించబడెడి వారిలో బిల్లులో మార్పులు విశేషముగ గావలయు ననువా రెక్కుడు మంది యుండ రనుట నిశ్చయము.

అమృతసరపు కాంగ్రెసు

బొంబాయి క్రానికలు వృత్తిక ఇటుల వ్రాయుచున్నది: "అమృతసరపు డిప్యూటీ కమిషనరుగారు, కాంగ్రెసు జరిగెడి ప్రదేశమును మార్చి మని కోరునపుడు, సదుద్దేశులై యుండవచ్చును. కాని కాంగ్రెసు జరుగుటవలన అల్లరులు పొడమునని దలచుటలో వారు పొరబడిరి. కాంగ్రెసు సభోద్దేశము వారికి తెలియనటుల దోచుచున్నది. ఆహ్వానసంఘమువారిచ్చిన ప్రత్యుత్తరము, ఆత్మగౌరవము సూచించుచున్నది. ఈ జవాబు డిప్యూటీ కమిషనరుగారికి ధైర్యము నొసగి, ఇబ్బందుల నన్నిటిని తొలగించునని తలచెదము. ఈ విషయమును డిప్యూటీ కమిషనరుగారి ఇష్టమునకు వదలి లాభము లేదు. సర్ ఎడ్వర్డు మాక్లిగాను గారు తన తాబేవారులను వార్డులలో నుంచునని తలచెదము. కాంగ్రెసుసభ అల్లరుల కనువగు ప్రదేశము గారు ఎద్దియో నొక కుగ్రామమున దీనిని జరుగ వీలు లేదు. డిప్యూటీ కమిషనరు గారి అపోహయే వారి మనమును కలవరపరుచుచున్నది."

లాయడు జార్జిగారి యువన్యాసము

ఆలెస్సాండ్రోకి విందు నిచ్చేసే సందర్భమున, లాయడు జార్జిగారు సమైక్యకట్టిన కార్మికులను నిరసించుచు, ప్రజా స్వేచ్ఛమును మిగులగొనియాడిరి. ప్రధానమంత్రిగారి ట్టి యువన్యాసము నొసగక మిన్నకుండిన బాగుండెడిది. విజయగర్వము జూపుట కిది సమయము గాదు. నేడు త్వరలో సంతమొందిన కార్మికులపోరాటము మరియొకమారు మిగుల విషమరూపము దాల్చవచ్చును. అందుచే, నిసమయమున కడు జాగ్రూకతతో బ్రసంగించుట యవసరము. కార్మికులకోపమును నిగ్రహింపట పాడిగాదు. అయినను లాయడు జార్జిగారు రానున్న ఎన్నికలకొరకే నిట్టి ప్రేమగు నుపన్యాసము నిచ్చియుండిరేమో!

సంసిద్ధులగుట

రానున్న సంస్కరణములు జయప్రదముగ కొనసాగుటకు తగిన ఏర్పాటుల నిర్వహించియు గావించుట యవసర ము, ఇదివరకనేకమారులు తెలిపియుంటిమి. సి. పి. రామస్వామి అయ్యరు

గారు న్యాయాదీయా వృత్తిలో వ్రాయుచు, నట్టి ఏర్పాటులను వెంటనే కావించి, అన్ని వత్తుముల వారును సంస్కరణముల సాఫల్యమునకై కృషి నలువలయునని హెచ్చరించుచున్నారు. ఆ హెచ్చరికను, దేశీయులు గమనించి, వెంటనే కనిబూనుట శ్రేయస్కరము.

పంజాబు సహాయనిధి

ఈ నిధికి ధనము చేకూర్చుమిత్తమి వద్దా సినీబాయి అను నామ సీతాకళ్యాణ కాలక్షేపమును జార్జిటపును నందలి సౌందర్యమహాలులో రాబోవు శనివారము కావించును. ఈ కాలక్షేపమునకు మదరాసు పోయి తెల్లరుల తప్పక వెదలి పంజాబులో బాధల నొందుచున్న వారికి సాయపడ ప్రార్థితులు.

వృత్తాంతములు

బొంబాయి గవర్నరు:—సకరివారముగ గవర్నరుగారు శ్రీవగమునకు వచ్చి, రెవెన్యూగారి మండీరమున నివసించుచున్నారు.

మెన్బర్జము:—ఈనెల 2-వ తేదీని యేలూరు పురమునకు పోయినందు మొగసాటి కేసుగోపాల మూర్తిరాజుగారి మెన్బర్జమునకై బంగారు పతకము నొకదాని నొసంగిరి.

కంటివాడ్రలు:—బొంబాయినుండి లండను వూర్తిరేలు 4 దినముల డిఫర్ల రి దినము 18 గంటలు లండను నుండి బొంబాయికి వూర్తిరేలు 21 గంటలు డిఫర్ల 2 రోజులు.

మండిక:—ఈనెల 7-వ తేదీని సీతమండేల మొత్తము 80 లక్షలు తేలిన. ఈవారమున 40 లక్షలకు మార్పు మండిక పుచ్చుకొనబడునని యండియా మంత్రిగారు ప్రకటించిరి.

విలిఫూరు కేసు:—ఈ కేసులో 12 నరులపై మొదట నిందమోడిరి. వీరుకు 9 నరుల తవలికే ముగ్గురు శాస్త్ర యజ్ఞులపై ముద్ర మే చర్యజరప దలచిరి. ఇతరు ముగ్గురినగూడ తవలికేసిరిని ప్రెస్బ్యుటర్లిక కోర్టు విశేషము వాగ్దానె.

వీరేశలింగ విద్యాభివృద్ధి సమాజము:—ఆసంతపుర మందలి శ్రీ బాలకృష్ణుల సభవారు 2-వ తేదీ ప్రాథమిక భవనమున సరస్వతిపూజ గావించిరి. ఇచ్చటి కళాకాలాగిర్యాణ సందేతులగు అప్పారావులవారి ధర్మక్షేత్ర పరిషత్తు, శ్రీ వీరేశలింగ విద్యాభివృద్ధి సమాజముచేత నొక సంఘమును క్రిమంతులవారి భావక విన్నానగా స్థాపించబడినది.

నకందరి పాఠశాల, కయిలూరు:—సెప్టెంబరు 2-వ తారీఖున మా కయిలూరు గ్రామములో వెన్నెన సాంబశి రావు పంతులు డి. ఏ. బి. ఎస్. గారి ఆధిపత్యమునకై లోబర్ నకందరి పాఠశాల సందర్శింపవలసివచ్చి జరుగబడినది. సభకు ఉద్యోగస్థులు, తాలూకాజముల మొదలగువారు వాదాత్తు 80) మంది విచ్చేరిరి. ప్రధమమున వైద్యప్రకాశ చేయబడినది. తరువాత ప్రధానోపాధ్యాయుని వలన పాఠశాల విస్తృతచరుకబడినది. వీరుకు మాగ్రామములో నలుకొన్నాక గారకు ఈ నకందరి పంతులుగూడ విద్యయుగ్మ ఆదర్శకరిమ గురించియు, వానివలన లాభములను గురించియు, చక్కని యువశాస్త్ర మొకటి యొసగిరి. తరువాత ప్రెసిడెంటుగారు తేది ముందు విద్యయుగ్మ ఆదర్శకరిమ గురించియు, మాతాల్పాకాలో విద్య యెట్లు నెరవేరబడినదియు తెలియజేయుచు ప్రస్తుత విద్యాభివృద్ధికి దోహదపడిన ప్రయత్నములను గురించియు, రివీడిమెల కొందఱుగూ వాడుకగా పాఠశాలాభివృద్ధికి చేయుచుండ కృషినిచూపుచు ఉత్సాహించిరి. బొంబాయి ఫలహరము లిచ్చిన తరువాత 30 రోజులకు అతొన, జయభ్యులలోను సభికుగి నెర. ఆ సభ్యులైన రాత్రియు సభకు వచ్చినవారికి భోజనసమయము కూడ నేర్పబడుచున్నది.

ఆంధ్ర జాతీయ కళాశాల.

నవమ వార్షికోత్సవము.

అధిక వైభవముగా జరుగుట.

కళాశాలయొక్క నవమవార్షికోత్సవము విజయదశమి వాడు (10-10-19) శ్రీరావు బసాదూర్ కలకల కల్లకాశెట్టి గారి యాజమాన్యముక్రింద నశ్వరితవైభవముతో జరిగినది. ఈ యోత్సవమును నలుపుటకుగాను ప్రత్యేకపువోహ కట్టబడి, యది పలంకి పోయినతోడన, శుభ్రఫలపుష్పములతోడన నతి రమ్యముగ నలంకరింపబడినది. కళాశాల యానామంతయు న్యక్షముగా, కలకలముగా, భవనములు పక్కకాలలు మున్నగు వానితో విరాజిల్లుచుండెను. మేఘము ఉదయమున వివిధ రుచి, మధ్యాహ్నమునకు ఉత్సవము భంగము గాకుండ, విరమించుటకు కార్యక్రమము 5 గంటలకు పూర్తింపబడెను. కళాశాలగారమునందు చేయబడు వస్తుప్రదర్శనము మిక్కిలి ఉత్సాహకరముగ నున్నది. అన్నిటికంటె చిత్రము శాస్త్రము చుండి తివాచీల వేరే. దాని తరువాతిది చిత్రకళాశాల.

కార్యక్రమము మహాసంకల్పముతో వారంభించిన మీదట బాలకు సారాజ్యోతికమునందలి పద్యములను పఠించిరి. పిమ్మట ప్రత్యేకముగ రచించబడిన దేశరాజ్యములు చదున జడెన. కాటకలనాటకములోని 4-5 అంకములో గడచితి భాగము సంస్కృతభాషయందు ప్రదర్శింపబడినది. ఇ. వె. త. యొ జయకైరవమును మనోహరముగ నుండెనని చెప్పక తప్పదు. కార్యక్రమ, అధ్యక్షులుగారు కార్యనిర్వహణను, శ్రీమతి సారాజ్యోతికా గారి, విద్యావిధానసంస్కరణమును గూర్చి యిచ్చిన యభిప్రాయమును ఆంధ్రముననే యుండి, ప్రజలకు ఆపందమును గల్గించెను. కళాశాలనుగూర్చి సందర్శి రావంధమున జరిగిన కలవరసందర్శనమున నియమింపబడిన ఉప సంఘమువారు తమనిజీవితము క్రయించియున్నారు. దానిలో మహాసందర్భమును నివృత్తు చేయవలయుమన్నారము.

పాలక సంఘమువారి నివేదిక 1918-1919

కళాశాలయొక్క వృత్తాంతమును శీతములకు సంవత్సరమున కొకసారి సమర్పించుట యాచారమై యున్నది. గత వార్షికోత్సవసందర్భమున నిట్టి నివేదిక 27 వ మార్చి 1918 నెం. 1 వ తేదీన ప్రచురింపబడినది. ఆనవాయితీ ప్రకారము అది అవిభజితముగా రద్దయ్యితి వహించిరి. పీఠ కళాశాల గాన దలలో ప్రగతియైతే గాక జాతీయవిద్యావ్యాప్తమునకై శ్రమమునందు పోయియున్నారోగూడ ప్రగతియైనది చెప్పవలసి యున్నది. పీఠో నిరంతరము గలసిపంచేయవచ్చు చి. ఎన్. ఆరంబోగారు కచ్చి శంకుస్థాపనమును నిర్వహించుటకు జాతీయవిద్యయెడల గల యుత్సాహమును తెలిపించిరి కలవరము.

గత 18 మాసములందు కళాశాలాభివృద్ధి శుభావధికముగా నున్నది. దాని యాసందర్భరాసంధమున కళాశాల సరిపాలనకూర్చి కొంతకాలము జరిగినది. ఆ సంవత్సరమున యగ్రత నలుగురుపాఠ్యములు తమ వదవులకు రాజీనామాలు నిచ్చిరి. కాని కళాశాల కార్యమున కెట్టిభంగము కలగకుండ పని జరిగినది. కలవరమునందు గాని, రాజీనామాలుయందు గాని, పిమ్మట ప్రయోగింపబడిన క్రమికయందలి ప్రాతినిధ్యము గాని, రహస్యముగ వ్యాపింప చేయబడిన దుర్వర్తనలందు గాని ఎట్టి ఆదర్శవిమర్శనమున లేక కేవలము స్వార్థజీవితములకు కోసుచేమను గానియు యుండెను. ఇట్టి సందర్భమున కలవర, మారంధమైనవెంటనే క్రమశిక్షణమును సమాధానపరచి బహిరంగ విచారణచే సంశ్చిత్త పరచుట యవసరమని తలచి జాతీయ విశ్వవిద్యాలయ కార్య నిర్వాహక సంఘమువారి కళాశాల స్థితిగతులను విచారింపి తమభాగి పాతమును తెలియజేయవలసినదని పాలక సంఘమువారు కోరిరి. ఇట్లు విశ్వవిద్యాలయసంఘము వారిచే నియమింపబడిన చి. 5. వంక ప్రాచీన య్యులు గారకు పాలక సంఘము వారిచే కోరబడి కరివత్పల్లికు లగు ఎన్. సుబ్బారావుగారు. సి. వి. ఎన్. నరసింహారావు గారును కలసి యొక సంఘముగా నేర్పడి విచారణ జరుగ కల సినదని యేర్పాటు జరిగెను. ఇట్టి కర్తవ్య సమకరించువును పాలక సంఘమువారు తా మనలంబించిన శ్రమకును మాన్యమునే యవలంబించి యుండిరి. సాధ్యమైనంతవరకు శాస్త్రమునకొరై యిచ్చించుచు ప్రశాంతిపాతమును అంకితం

వెళ్ళుచుగ రహస్యమునందును కనిపెట్టుచు తమ చర్యలు కరి కున్నామగు నుండెను. అందుకొరకు గాక యానామంతమున నుండ కలే నని ప్రయత్నించుచుండెడి పాలక సంఘమువారికి గత్యం తర మెద్దియు లేకుండ. విచారణ సంఘమువారు తమ నిజ దీక్షమును క్రయించిరి. నివేదిక ప్రతు లిచ్చుచేరినవి. నివేదికము చదివినవో నివయములన్నియు విశేషము కావలవు. కాని దోమోశం జరిగినవారు సంఘము నెరుకువడక సంఘము యొక్క నిర్మాణమును దానియొక్క నిష్పత్తిపాతమును ఖండించుచుండిరి. ఎదుటకు వచ్చినయొకను తాము చేసిన దోమోశం లన్ని నేటికొని యందరికంటె తమవలె కోరిం మా య్వులు.

ఇప్పుడు కళాశాలయందలి యాచార్యులులోని ముఖ్యులను వివరించెదము. పుష్పయ్యనుండియు కళాశాల కొరకు పాటుపడుచు 15 సంవత్సరములవరకు కనిపేయ వచ్చు ననుగానించిన యాచార్యులగుటగా మెకరలు కోస నీతా రామారావుగారు తమ వదలి రాజీనామా నిచ్చిరి. ఆత్యంత భక్తి, కర్మలతో కష్టపడి ఎడిటర్లో వచ్చు నిమిత్తమై సెలవుపొంద నుండిన 1½ సంవత్సరములు గలసి 11 సంవత్సరముల కాలము కళాశాలయందును కళాశాలకొరకును కని పేసిన పీఠ కు సందర్శి రావంధమున కొన్ని కల్పిత కారణముల వలన రాజీనామా నుంపించి. పీఠ రాజీనామా తరువాత రంగ మనకు మార్గము చూపిన టైంయెంటుకు వచ్చియున్నందున. కాని వారు వారాంతరాలలో తిరిగివచ్చిరి. విషయమునందు ఆన్ని పాతకాలల చరిత్రలందు సంభవించునట్లే తమయొక్క యొ తమకు పూర్వపు వారయొక్కయు రాజీనామాను వేర కారణములవలన జరిగినట్లు తెలియజేయుగా తెలియబడిరి. తరువాత దుర్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్య గారి రాజీనామా తమ కల్పిత కారణములకు పాక్షికమును సంబంధించి టై యుం డెను. ఈ విషయము సంఘమువారి నివేదికములో విశేషించిం బడియున్నది. పిమ్మట టి. కరమండం, బి. టి. నరసింహ రావులు, కె. ఎన్. శేషరాజు అత్యంతగార్హ యొక్కయు మరొకరు యొక్కయు రాజీనామాలు వచ్చెను. దుర్గిరాల గోపాల కృష్ణయ్యగారి కోర్కెలకు పాలక సంఘమువారు రంగీకరించ నుండున యని యాయనతో పీఠ చేతుకొని యుండెనదిక ననుసరించి నై యుండెను. పీఠో అభ్యుదయ తమ రాజీనామా ను వెంటనే కష్ట చేసికొనినందున వారు కనిపేయుటకు సంఘ మువారు రంగీకరించిరి. మూడవవారు తమ రాజీనామా కర్తవ్య చేతుకొని తిరిగి పనిలోకి ప్రవేశించిరి. కాని వారిట్లు చేయుట కంగీకరింప బడలేదు. మొదటి రెండు రాజీనామాలు వెంటనే యంగీకరింపబడినవి. పాలక సంఘము వారు తమకు సంబంధించిన ఆన్ని విషయములలోక వ్యాజ్యముగాను సమర్థము తోడన వ్యవహరించుటకు చాలకష్టముతో బనిచేసియుండిరి కాని యాచార్యులు తగ్గుముతో నెవరైనను రాజీనామాను వదలినను రాజీనామా నిచ్చినదని తెలిపించినను నిష్పత్తి వచ్చినట్లు వారు క్రమింపబడి కెట్టి విశేషమును కలగలేదు యుండిరి. ఈ భాగిలన్నియు వెంటనే నింపబడినవి ఉపాధ్యాయ కర్మము లోడి. స్వామిరాత్రి బి. ఎ. గారును, బి. ఎ. లో నో కామయ్య దుర్జయ్యలు సంస్కృత భాషము మొదలుగా గలిగి నట్టి సుశక్త వెంకటకుమారావుగారును, ఎడిటర్లో వ్యవహరింప కామయ్య కిక్కుర పొందిన మొ. నరసింహరాత్రి గారును, జాతీయోద్యమమునకు తమ జీవితమును విడిచిపెట్టి యున్నట్టి కొం పున్నయ్య గారును కళాశాలయందు జేరిరి. వ్యవసాయకామము సాధ్యములుగ రెండుసంవత్సరములు ఉద్యమముగ బనిచేయుటకు నిశ్చయించినట్టి డి. ఎన్. నారాయణ గారు, మోదరాబాదు, తమ వ్యవసాయము పూర్తిగా చక్క పెట్టుకొన లేకపోవుటచే కళాశాలయందు చేరుటకు సాకకా లేదు కలగలేదు. ముప్పి ఏకైక నందు ఆమెకా నుండి యెప్పుడే వచ్చినట్లునంటి అడుకెల్లి వారాజులరావు గారుపా థ్యములుగ కళాశాలకు నేరవేసిరి. పాత కాల యొక్కకని యెచ్చియుగ గడచిపోయెను. మా మీదకు ప్రావృష్టిపరచి, ముఖ్యులకు మేము చేయు కార్యములను క్రమము విచారింపబడునట్లే యేర్పడున వచ్చుములే కళాశాలకు నడకొంకి మరొక దృఢముగా నుండునట్లు చేసిన యా కలవరమునకు మేమెంతయు కృతజ్ఞులము.

విద్యార్థుల నివాసము.

పూర్వపు నివేదికములో జూపినట్లు కళాశాలాధ్యక్షులకు లో హనుమంతరావుగారు తమకు క్రయాణమును నలుక నునియుండియు, ఈ శ్రీవాసరావు గారుపాఠ్యములుగ

నియమించబడిరి. ఆ కారణమున పీఠ విద్యార్థి కనవిగ్నములు కధికారపదవినుండి పీఠి నిష్క్రించుట యవసరమయ్యెను. వారి స్థానమునందు యిట్టి స్థానము శాస్త్రమునకు సంపూర్ణాధికారము చేరుకునాడ సరిపించుచుగాను నియమించబడిరి. కింకల్పరము లలో కిష్టమైనట్టియు పాఠ్యము ముత మైనట్టియు విధివ్యక్తము లను నెలవేర్చిన శ్రీవాసరావు గారికి తరిపాలనసంఘమువారు వందనములర్పించుచున్నారు. పాతకాలలో బాహురీక్షు నులభ సాధ్యమే. కాని తక్కినసమయములందు బాలరము సంపాదిం చుటకు యెక్కయోచికము, రాకవక్రమును, నిమ్మరై యు మిక్కిలియొకటియు నర్పించుగాను శ్రీవాసరావు గారి కం టె మూడ నెక్కువగ తమ మూడ భక్త్యులను నెలవేర్చుటకు ప్రయత్నించగలరని మాకు నమ్మకముగలదు. నుకొలక మలరదు నట్టి బాంధ్యులలో పాతములను బోషించుటయితే కాక, పిల్లల చర్యలను శాస్త్ర ప్రయోజనమున కర్తవ్యము యెచ్చిమై నదియు, అవసరమైనదియు నని మాకు నమ్మక మున్నందుననే యీ విషయమై మేమింత నెక్కి కక్కాచేయచున్నాము. మొత్తముమీద కళాశాల గృహములలో నివసించు విద్యార్థుల సంఖ్య 60. వీరిలో నగము నుండితమవలకు తామే చేతు కొనుచుందురు. ఇటువంటివారు ప్రజల యభిమానమున కర్హు లు. భోజనమునకై వలయు పోషకములు కనుగొనుట వారి కెంతయు కష్టతరముగా గానియుచున్నది. అట్టి పిల్లల దాని క్రమముచే బాధకును తోడివిద్యార్థుల సహచర్యముచేతను అమంద జనకమును జరిగిత సంస్కృతముచేతను నుత్సాహ పూరితులగుచు, క న తి గృహభాగి యొక్కయు, అతని నహాద్యోగులయొక్కయు ఆశ్చర్యమును వానరములవలనే నీ విద్యార్థులు తమ విద్యకు నేర్పుకొనుటని యుండురు. బాలభిటుడన్న విద్యార్థి క్రమచయనందలి సంపూర్ణ జీవిత మునకు సహాయకారి యగు నొక ప్రత్యేకపు క్యకర్తకు బరిణ మించినది. మా బాలభట పటాములు హిందూ శ్రీ (జాతీయ) బాలభట సంఘమున కనుబంధములైయున్నవి. వారి జీవితము లో మరొకము, కిక్కుము ప్రయాణములను యెచ్చించుచు ములుగా నున్నవి. వారు నిష్కలకుముగ కొంత చిత్రముచేత ముడకున కొంత వ్యయమునకును కారకులయై యున్నను, కరి పాతనకుఘమువారి కిక్కుగారి, వివిధవ్యయమునకు గాని విశేష భంగము గలగకుండ జాగ్రత పడుచున్నారు.

ఆర్థిక స్థితి.

కళాశాలయొక్క ఆర్థికస్థితి విషయమై కొంచెము చెప్పవలసియున్నది. అన్ని సంవత్సరములందును లెక్కలు తనిఖీ మూడబడినవి. పోయినవారి తనిఖీ కాలము 1-1-1917 నుండి 30-4-19 వరకును వ్యాపించి యుండినది. సి. భగవాన్ కర్క ఎ. సి. ఆర్. మే. గారు ఆడిట్ చేసి తమ నివేదికను క్రయించిరి వారు లెక్కలు సరిగా నుంచబడినట్లు తెలియజేసిరి. వారిచే ముడిపెట్టబడిన యాక్షేపణలకు సరియగు జవాబు లొ సంకలనం. ఆడిట్ నివేదిక విషయమై యాలోచించుటకు 21-9-19 న కాంపియెక్కు సభ జనకు నిశ్చయించితిమి. కాని సామ్రాజ్య సంఖ్యల సంఖ్య లేనందున సభ జనకువదలేదు. క్యులో కా. కిల్ సభకు జనపుటకు ప్రయత్నింపబడును. 1-4-18 నుండి 30-4-19 వరకు వచ్చిన వికారముల మొత్తము 20948-8-7. భూముల సమగ్రముగా నిర్మాణమై వచ్చిన మొత్తము 1655-10-11. భూములు మొదలయినవారికుండి ఆదాయము 480-0-7. లోకల్ బోర్డును ముప్పిపాల్వె గ్రాంటు 8125 జాతీయ విశ్వవిద్యాలయమునందలి కేరవున విరాళము 2640. దివాళి కనూలు 4421-14-10. విద్యార్థుల తిచ్చిన ఉత్తములు 1039-12-0. తివాచీ నేరకును యాకర రేషనులకును విద్యా ర్థితరములకు గాను వచ్చినవిరాళములు 875-0-0. తిల్లర 264. వివాచా కట్టుము 258-8-0. తోటలనుండి ఆదాయము 49-2-0. చిల్లర భర్తము 6-4-0. మొత్తము 86178-8-5.

కళాశాలలో జరిగిన వ్యయము 28 లక్షలకంటె విధిజంప బడియున్నది. దీనివలనను-క్రమమున, వ్యవసాయము, వార్షికోత్సవములు, పుస్తకములు, తివాచీలు, కనూన, కూలి, కంటింజెన్సీలు, క్రైతములు, జీములు, మట్టిపని, బల్లులు, కుర్చీలు, వగైరా, పకువులమేక, తోటలు, ఆటలు, చాప్లెలు, ఆనరేయమ క్రైతము, భూములు, నీరములు, భీమా, కన్నులు, చిల్లర, పాన, బహుకరములు, అద్రణము, కంది, చిల్లరమరమ్మలులు, మైస్సవరకములు, బాలభటులు, కాగితములు వగైరా, రంతివార్తలు, ప్రయాణములు, మాకులు, ఈ క్రయము కలసి 17188. ప్రత్యేకముగ భవనములయందు ఖచ్చి 6011-12-7. ఈ కాలములో నివసించు స్థాములకా కష్టమైవచ్చితి కొ ఆపరే డ్స్ బ్యాంకులో నూటికి 8 పెట్టివోచ్చిన 14830 మాసములు

[illegible]

విషయములను విద్యార్థికి నేర్పబడే యీ కళాశాల జాతీయ కళాశాలయను నామము సార్వజనిక గావించుకొనుచున్నది. తాత్కాలికముగా స్ట్రీట్ మ్యూజియమును ముఖ్యముగా కళాశాల యందు యీ కళాశాలయందు ప్రస్తుత విద్యార్థులు గొప్పగారి వయస్సే పెద్ద ఉద్యోగములు చేయుచున్నారని వివరములతో యీ సంకీర్ణమును వ్రాసెను. కళాశాలకు విషయములందు తుద కొత్తకట్టలను ఏర్పాటుచేయుటచే భూమియొక్క సారమును అధికము చేయుట మిక్కిలి జ్ఞానవీర్యము. జాతీయ పద్ధతులపై జరుగుచున్న యీ కళాశాల నా వ్యాపకమున సంకీర్ణము అందము కలిగించుచున్నది. ఇట్టి గొప్ప కార్యము జరుగడముగా నెరవేరలేనివలన భవము ఉత్సాహము కాలిక. భవముయొక్కయు సంఘముయొక్కయు తేజమునై పాటుపడు మీద వైరము తోడ్పడుగాక! ఇటు లనే ఆంధ్రభావము, జాతీయకళాశాలలు, ఆంధ్రజాతీయ విశ్వవిద్యాలయము చున్నవని సాహితీ కేకముయొక్క జాతీయోత్సవముల తోడ్పడుచుగాక!

* * * * *
అధ్యక్షులు కళాశాలయందు సంకృత్యైత్యులను పేరకు నొక ఎంజనీరింగు ఉపాధ్యాయుని పోషించుటకు గాను పాటుకు 600 రూ॥ చొ॥ విరాళమునిచ్చివాడనము చేయచు, నొకలేఖన ప్రాసించిరి. వారాయితమునై వంతులు గారు తా మిదివరకు అయిదారు సంవత్సరముల నియ్యుచున్న 120 రూ॥ వార్షికమును ఇకముందుగూడ జరుప నిశ్చయించి, మరియొక వేయిరూపాయల విరాళము నొసంగిరి. కాలాశ్రీరామకృష్ణగారు 116 రూ॥ కట్టుచును ఇచ్చి.

వి. కృష్ణస్వామయ్యగారి పుత్రులగు బాలసుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు తమతండ్రిగారి పేరకు నెలకు 10 రూ॥ విద్యార్థివేతనము నిచ్చెదమని లేఖనాసించిరి.

సభకు రాజాలందులకు వింటించుచు ననేకులు లేఖలను వ్రాసిరి. వారిలో నగ్గరముల మహర్షిగారిగారు. తాము బొంబాయి రాజధానిలో నుండి బయలుదేరుటగూడదని దొరకినమువారి యుత్తర వరుకుచే వారి యాజ్ఞలను అంగీకరింప నిశ్చయించువరకుగాని, లేకవారు తమ ఉత్తరవులను రద్దుచేసి కొనువరకుగాని తాము రాజాలందులకు వింటిల్లుచు త్వరలో నచ్చెదమని వీర లేఖనాసించిరి.

సభమంగళముతో ముగిసెను.
భో. వట్టాభి సీతారామయ్య.

మదరాసు అందు సదరక్షమరాట రైల్వేకంపెని లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇంకొప్పురేటు నేయబడినది)

నోటీసు (1817)

1919-వ సంవత్సరము అక్టోబరు నెల 15-వ తేది బుధవారము ఉదయము 8 గంటలు 40 నిమిషములకు మద్రాసు గవర్నరుగారు సెంట్రలు స్టేషనువద్ద బహిరంగముగ దిగు సందర్శకులను ఆ రోజున నెం 21 రు రాయమును వ్యాసంజరు బండి సెంట్రలు స్టేషనునుండి ఉదయము 8 గంటల 30 నిమిషములకు బయలుదేరుటకు బదులు 8 గంట 25 నిమిషములకే బయలుదేరును. ఈ బండికి పోవునట్టి ప్రయాణికులు 8 గంట 10 నిమిషములకే టిక్కెట్టులను కొని, సామానులను బుక్కుచేయవలెను. 8 గంట 15 నిమిషములకు లోపల వారి వారి బాగాలలో కూర్చొనవలెను. ఈ నోటీసుకు వ్యతిరేకముగా నడుచుకొను టిక్టెట్ ప్రయాణికులను స్టేషను ఆవరణలోనికి రానియ్యరని ఇందు మూలముగా ఎల్లరకు తెలియజేయుచున్నాము. మఱియు 1919-వ సంవత్సరము అక్టోబరు నెల 15-వ తేది ఉదయము 6 గంటలు మొదలుకొని 9 గంటలవరకు నెం 1 రు ప్లాటుఫారము అచ్చట యందు ఆసీనులు వసలు జరుగకుండా మూసివేయబడు నని అందరును తెలుసుకొనవలెను. పోవుసెంట్రలు జాగ్రత్తగా గెజెట్టులో ఈ విషయమై ప్రకటన చేసిన విషయము ప్రకారము నచ్చువారు మాత్రమే శ్రీ గవర్నరుగారిని చూచుటకు నెం 1 రు ప్లాటు ఫారము మీదికి వదలిపెట్టబడుదురు.

రాయదుర్గము.

రాయదుర్గం, అక్టోబరు 8:—బల్లారి మండలము ఆంధ్రోద్యమమున తేర వెనుకాడుచుండినను రాయదుర్గములోని ఆంధ్రులనేకులు ఆంధ్రోద్యమాభిమానులై యే యుండిరి. కొన్ని దినములక్రిందట, మాట్టికోరరావు వంతులు గారిచేటకు దయా చేసి ఆంధ్రయోధులను బుకొల్పి ఆంధ్రతాలూకా, కాంగ్రెసుకుమిటి యేర్పరచి ఆంగనిర్మాణమును చేసిరి. తదాది సభ్యులు జాతీయాభివృద్ధిపై, అనేకప్రయత్నములు చేయుచు వీధులలో కరకరములను పంపుచు గూఢ సగు విషయము తన్ని యీ జనసామాన్యులను కలుకలదునట్లు చేయుచున్నార.

నేమనలో చూచుచున్నారే లీరు.
కృష్ణరాజ్య సంఘ మొకటి మాయూగలదు. కొందరు కర్తవ్య సభ్యులుగ నున్నారు. వర్తకులగు సభ్యులకు రాజకీయము తెలియవు. ప్రత్యక్ష స్వయంశేవు గనుక తెలిసికొను రిలంపువాకి కలుగదు. సభాభ్యుత్థులు హెచ్చుకట్ట ను తీసికొని అవ్వదప్పదు సభలుచేసి మొదలగు రాజకీయాభినివేతము కలిగించవలసి యున్నది.

ధివాసాభిలషానైది.
ఈ సంఘములో నుమారినవదియంద మొదలగున్నారు. సమాజము బహుదినములుగా నున్నది. కాని అధికారులు ధిమానుభ్యులుగా నందుకొన్నచు చిట్టి జనకలహము ఆయధికారి ప్రాకారముతో యొడిమోపవలయున్నది

కల్లుఅంగడి
ఉరి వద్ద పెద్ద బాగాలకు ఆకొనియుండినది. గడరు అంగడి అక్టోబర్ నెల నుండి ఉరి మొదల నుంచవలయునని వర్కారువారు ఉత్తరువుచేసియున్నారు. కల్లుఅంగడిలో పాటు కట్టిక అంగర్లును మార్కెటుకు పోవలయునని ఆయన వ్రాసెను. మా తాలూకాలోని ప్రెసిడెంటుగారు త్వరలో వీరిని ఉరి నెలకు వంపెదమగాక.

పాలీసు
ఇటీవల మా గ్రామములో పెంపురుజువులను అనగా మేళము రొంగతనము విశేషముగా జరుగుచువచ్చింది. నుమారు 15 దినములక్రింద 11 మేళము చుట్టి చర్యలును నెలముకొని పోయి. ఈ కేసు పాలీసుకు పోయినది. మరికొందరిని 1-2 కర్రలతోబోయినది. మొత్తము యీ నెలలో 20 మేళము దొంగరింపబడినది. 12 మేళములమాత్రం ఫిర్యాదు చేయబడినది. ఈ సరికి కర్రలతో, దివడినా మేళము మాయమగుచునే యున్నది. ఈ విషయమై పాలీసు అధికారులు క్రొద్ద తీసికొనవలసి యున్నది.

పావురముల పంపెములు.
ఈపంపెముల వారముకు 7-8 వందల రూపాయలవరకు జరుగుచున్నది. అధికారులు క్రొద్దతీసికొని పంపెముల నిలువ నొక రొంగతనములు వైఖరిచేయున. — ఒకలేఖనము.

టాటాలిస్టు నాక్రమించుట

లండను, అక్టోబరు 7:—జరలకు కోల్పకు పే: టాటాలిస్టు నాక్రమించి చాలించిరి చాల సామగ్రిలకు వశ పరుచుకొనెనని ఓరుగులుండి అధికారులు 5-వ తేదీని తంతి వార్తనంది.

బొల్లికపరగనాము.

లండను, అక్టోబరు 7:— బొల్లికపరగనాములో నున్న బర్మన సేవకు వెనకనెమియుటలో బర్మనముగట్టి ప్రయత్నించుచుండెను. వారు వెనకకు వచ్చుచున్నను దీర్ఘమియ్యబడదని ప్రకటించెనెను. వారికాపార పదార్థములకు పంపనూడ. అనివార్డులు ఛాటగాయ బర్మనకొంతమువారి పేర వ్రాయవలెనని ఉన్నత సభవారు తీర్మానించిరి.

మొనూరు కళాశాలలు:— మొనూరు కళాశాలలకు గూర్చి ఈ నెల 8వతేది పానుగ్రము. తే. సి. కోలోగా రుక న్యసిందిరి. ఆకథకు వైసుఫాన్సులకు సంబంధముగా రధ్యక్షు క బహించిరి. మొనూరులోని వెంగళూరులోని కళాశాలలు చేరువేరు — నందు టు కల ప స ఫ లి ర తు స్య ల్లు ముగ మ క్య య ను ధి క ముగ ను న్ను ది. ఈ కథకి సరికాదని హాల్లే కమిషను వారును మొదల కమిషను వారునుగూడ స్పష్టపరిచిరి. మ మొనూరు నగరమునందే కళాశాలల నన్నిటిని ఏకముగా నేర్పబడవలసి కోలోగారు నడిచిరి. చెప్పితిరి విశ్వవిద్యాలయమున కాయానగరము లందలి కళాశాలలను బంధముగానన్నపై మొనూరు విశ్వవిద్యాలయమునకు గూడ కాయానగరములందలి కళాశాలలను బంధముగా నుండదగునని సంబంధముగారు నడిచిరి.

భీమవరం

(స్వకీయవిలేఖకునివద్దనుండి)

భీమవరం, అక్టోబరు 8:— పదిదినములనుండి వర్షము లతరిమిరముగ వచ్చుచి. కొద్దిగనో గొప్పగనో పడిన గరిక నన్ను ముకుంటు అంతయు నీటిపాలయినది. రయితు లల్లల్లముచున్నాక. ఇంజనీరింగు డిపార్టుమెంటువారు మరుగుకాల్యల విషయమై తగు క్రొద్దతీసికొని వాటిని తగుచరమ్యుకులో నుంచక పోవుటచేత ఈగోదావరి వడమటి డెల్టాలో నేపేట మరుగుల్ల నన్న మెక్కువగనున్నది. క్రొద్దభాగ్యం బస్తా 1 కి రు 5-4.0 చొ॥ న బాహుముగ జట్టిక కొనుచున్నాడు. పాత భాగ్యబస్తా 1 కి రు 7.5-0 చొ॥ న అమ్ముచున్నది.

ఉద్యోగములు.
భీమవరం డివిజన్ డిప్యూటీ కలెక్టరు పులి శేషగిరీరావు వంతులుగారికి బదిలీ అయినందున బంధువుండి కృష్ణస్వామిఅయ్యగారు వచ్చి వారద్దకుండి ఈ నెల 1 తేదీని ఛార్జి పుచ్చుకొనిరి.

ప్రంధాలయము.
క్రొద్ది మానముల క్రమము గుకపూడిలో నెలకొల్పబడిన 'గాంధీ పుస్తకభాండాగారము' దివివాభివృద్ధి గాంచుచు, సర్వజనోపయోగమై మంచి స్థితిలోనున్నది. ఇప్పటికి 600 ఆంధ్రాంగ్ల ప్రంధములు గలవు నెలకొనమునై రాత్రి పాఠశాల కో ఉపాధ్యాయు డేర్పరపబడెను. రాత్రిపాఠశాలలో 80 మంది విద్యార్థులు గలరు వీరకు టుదితముగ జొరవ నేర గూడ చేయబడుచున్నది. వీరి కకబంధముగ భజన సమాజము గూడ గలదు. ప్రంధాలయమునకు ఆరు నెలలలో పక్కా భవనము నిర్మింప పద్ధతియైన అయిదు నెట్ల నివేశస్థులను సర్కారువారు మంజూరు చేసిరి ఈ స్వల్పకాలములో కా క్యో భవనము నిర్మించుటకును, ఇందులో వంబంధించిన వివిధ ప్రతిష్ఠాపకాల పోషించుటకును, శ్రీయంతులయొక్క సహాయమున కార్యవిర్వాహములు గోరుచున్నారు.

తేదీ పూ. జ.
అభివృద్ధియాపాడు పీఠాధిపతులగు జి.ద్దుర క్రీకదా నంద స్వసేవా భారతీ స్వామలనాథ స్వామి నెలనుండి ఉండి గ్రామమున తన కివ్వకొటి యొద్ద పాదపూజలు ప్రసించుచు భిక్షాటనము చేయుచుండి దేవీచరితములను ఉండలోగడిచిరి. మనార్నవమి నాగురు విజయదశమి నాడును అయిదారు వందలమందికి సంతర్పణలు చేయబడెను.

మరణము:—ఆస్ట్రేలియా వెనకటిమండ్రె ఆల్ఫ్రెడు డీకెను గారు మృతి నుండిరి.

క్లెమెన్సోగారి రాజీనాము:— నియోజనము జరిగిన పిమ్మట రాజీనామా నిచ్చుటకు నిశ్చయించిరి నని క్లెమెన్సోగారు నడిచిరి..

బర్మాకంటివార్తలు:—బర్మా యిండియా శేకములకు కంటివార్తలు మరల ఈ నెల 10-వ తేది శుక్రవారము నాడు 8 గంటలకు ప్రారంభమగును.

మహారాజాపాఠశాల:—తిరువాన్కూరు మహారాజా వారు క్రొత్తగా కట్టించిన ఆంగ్ల పాఠశాల ప్రారంభోత్సవములు ఈ నెల 8-వ తేదీ సాయంత్రమున తిరువనంతపురమున దివానుగారు జరిపిరి. దానిని కట్టించుటకు 6 లక్షలు క్యయమైరి. శ్రీమూలంబాద ఆంగ్ల పుస్తకపాఠశాల యని దానికి పేరుపెట్టబడినది

టాంకుబండ్లు:—టాంకుబండ్లకు మేము కనిపెట్టితిమని 11 గురు ప్రకటించు ను కోరి. ఎవరోయొకరు కనిపెట్టి యుండలేదు. వెత్తుచుండికలకి ఆలోచించి ప్రకటనపరచిరి వచ్చి యిగారు నడిచిరి.

ఆగ్రహము గారి తులివార్త:— గుజరాతవారు కోరకమునాకు ఆకరాధపురము విధించుటచే ప్రజలను టించుచున్నాడు. వీరవారి స్థితి దుగభరముగా నున్నది. నేను విషయములను తెలిసికొనుచున్నాను. ప్రజలు స్వేచ్ఛగా వచ్చి నిషయములను తెలుపుచున్నాడు. డిప్రీకమిషనరును పోలీసు సూపర్వైంటెంటును నేను మాది నిహాయమును కోరుచు పంబాబు దొరకినమునాకి వ్రాసెదమని ఆగ్రహముగారు 8 వ తేదీని డ్రెబ్యూరుకు క్రితకు తులివార్త నడిచి.

విదేశ తంత్రీవార్తలు

[మైటరు - వజస్ని]

ఇంగ్లాండు

హిందూదేశ సంస్కరణముల చట్టము

లండను, ఆక్టోబరు 6:—హిందూదేశ సంస్కరణముల చట్టమును నివేదించిన నొక చాలవలన చేయవలసినట్లునున్నందున బాబులు కమిటీవారు జరిగిన సెలలో గాని వివాద సంకేతము లేకుండా ఉన్నందున, ఈ క్రింది వారుగా విచారించబడుతున్నది. సర్ కింగ్ రిజిస్ట్రార్, సర్ మైకేల ఓడ్యూయర్, సర్ జాన్ హూయట్టు, ఆ గాఖాను, లయోల్ కర్మిను, సర్ విలియము డ్యూయర్, సర్ జే మ్యు బ్రెస్టలు, సర్ థామసు హాల్డెన్ నెనుగానూ చట్టము తొలి మూడవ భాగము నేరీతిని పూర్తి చేయవలయునో అందును సూచి సర్ విలియము హాల్డెన్ నెనుగానూ సాక్ష్యము నిచ్చెదరు.

లండను, ఆక్టోబరు 6:—నవంబరు నెల రెండవవారమున హిందూదేశ రాజకీయ సంస్కరణముల చట్టము నిర్ణయమునకు బ్రెస్టలు క్రిక సంకేతమునున్నది. 180 ఖును వారివ్యతిరేక సర్ విలియము డ్యూయర్, సర్ జే మ్యు బ్రెస్టలు గారలను కొన్నింటిని రిక్రీస్ సభ్యులును, సర్ థామసు హాల్డెన్ నెను, సర్ కింగ్ రిజిస్ట్రార్, కర్మిను, సర్ మైకేల ఓడ్యూయర్, సర్ జాన్ హూయట్టు, ఆ గాఖాను గారు అను, వివిధ మునరీ సంఘముల ప్రతినిధులును కలిగింపవలయును. అన్ని కమిటీవారు సర్ విలియము ఆండ్లీ నెను చేయుచున్నాడు. మదరాసు బ్రాహ్మణేతరులు కమిటీవారి కొక విభాగమునందు ప్రత్యేక పన్నెక సంఘము అందవలయును.

సర్ థామసు హాల్డెన్ నెనుగానూ సాక్ష్యము

లండను ఆక్టోబరు 6:—సంస్కరణసంఘమునాను చేయ విచారణ ప్రారంభించి వారు సర్ థామసు హాల్డెన్ నెను గారి యొద్దనుండి సాక్ష్యము పుచ్చుకొనిరి. ప్రభుత్వమునందు భారతీయులకు ఎక్కువ ప్రతినిధులు కలిగింపవలసిన తీరుగా వచ్చెనని వారుచెప్పిరి. క్రొత్తకాననుభవకు కార్యనిర్వాహకవర్గమునందు సర్దిబాంధువులకును నిది సాక్ష్యము కాగలదు. అయాకాఖాన్ సభ్యులనుండు వారు ప్రజలకు బాధ్యులు కాగలరు. వారికి సంబంధించిన వలసల వారు బాధ్యులైయుండుదురు. వారి మంచి చెడ్డల వారి ప్రయోజనమును భారత విద్యాభివృద్ధి లందు రాజకీయం దో కలము వృద్ధియగుచున్నది. ప్రజలకు ప్రభుత్వము కలిగి జేకాభివృద్ధిని కాంటిండుచున్నాడు. పాటలకు వారు కిరసానీంబి చేయించుట కింగిండుటలేక. ప్రజలకును, ప్రభుత్వమునకును పూర్వముండివిశ్వాస మిప్పుడు కలదుచున్నట్లు గానుచున్నది. ప్రభుత్వమునకు నిరోధ మధిక మగుచున్నది. వారు చేయు మంచికార్యములకు విఘ్నము కలుగుచున్నది. వారి యొద్దనుండు భింకము కలుగుచున్నది. కార్యనిర్వాహక వర్గమువారికి నూతనాధికారిమయ్యుట అవలయును. ప్రభుత్వముగా జేపించుచామిదనాడ బాధ్యత మోపవలయును. ఈవారి భావసమన్వితమైన సంస్కరణప్రచార మనవలయు. వారి క్షేమము చిట్టము కలుగించును. ఒకమారు అధికారిమయ్యేసిన యెడల వర్తమానమును, లిల్లనకు మీరు ముఖముగ నున్నారు. కాననసభల భారతప్రభుత్వమునామిద అధికారము చెలాయించుట కింకను సమయమురాలేదు భారతప్రభుత్వము నందు రాష్ట్రప్రభుత్వములకు ద్వంద్వవాధికారము కుంకిరాను. కాననసభల కెక్కువమంది ప్రజాసముక్తసభ్యులను ప్రసాదిం చేయవలసింది. భారతప్రభుత్వముతోడి సంబంధము లేనివారు కాలక్రమమున విచారణచేసి క్రమక్రమముగ నిర్మింతులకు తగినట్లు వారిరాజ్యాధికార ప్రసాదించుమందవలయును. తేవు తిరిగి సంఘమువారు విచారణ జరుపుదురు.

జనరలు అలంబీగారు.

లండను, ఆక్టోబరు 7:—నేడు గిల్లహూలో సభజరిపి లండను నిటీయను విషయము జనరలు అలంబీగారికి ప్రసాదించిరి. జనరలు గారు సభిసమీతులై వచ్చిరి. ఇమరు ఫీమలు, సర్ డెగ్లసు హేను, బోనెర్, మంతుగ్లె, జనరలులు, అన్ని విషయములను గూర్చి సభకు వచ్చిరి. ఆది యెవరైనవారి మాన్వ నుహానులో విందుజరిగెను.

ప్రధానమంత్రి క్లాఫ్లిండు.

లండను, ఆక్టోబరు 7:—మాన్వ ను హానులో జరిగిన విందు సందర్భమున క్లాఫ్లిండు ప్రధానమంత్రి ఆశీర్వాదమును జనరలు

అలంబీగారు మానవజాతికి జేయుచున్న సేవలను గురించి వ్యాఖ్యించిరి. వారు జరిగిన దండయాత్రలవలన కలిగిన విజయ పరంపరలవలన జర్మనీ ఆస్ట్రీయాలు విచ్ఛిన్నమనకు తోడ్పడెను. బల్గేరియా సర్వత్రమై వారికాలి నుంపరావలెను. ఆస్ట్రీయా వరాజ్యమును జేతనాధన భూతమయ్యెను.

ఇటీవల జరిగిన సమైక్యతలవలన ఇంగ్లాండులో నిజమైన ప్రజాస్వామిక ప్రభుత్వము కలదు. క్రైస్తవమయ్యెను. పశ్చిమ లండును ఆర్థికరంగమునందును ముప్పైలయిదుగాక క్రాంతివాదులు కర్మిలవలయునని తేలివది. ప్రజలకు కంటించుటకు చేసికొనవలయునని కొనసాగినట్లుక ఆంగ్లేయులు స్వారంభ్యమును నిలవజేట్టిరి. ఆ ప్రభుత్వమును కొనసాగిండు విధమున చేసిన ప్రజలను వారు ఆభినందించిరి.

ప్రజలు తమ సామర్థ్యమును వ్యక్తపరచిరి. వర్తక సంఘములు క్రాంతివాదులను తిరస్కరించి విజయముగాంచుకాలపు. వ్యాపకము, ధర్మము ననుసరించి వర్తకవర్గముల ప్రభుత్వములకు నిరోధ పరిమియుండును. ఆంగ్లేయులు ధర్మప్రియులు. ప్రజలకు వారు చేయుచున్న కులందలిధర్మమును, వ్యాపకము మానవకర్మర తేమందలి కార్యమును సాధించు కొనుటకు కిరసాధనము లవలంబించుట మంచిపని కొందరు తలచుచుండిరి. ఆస్ట్రీయన్లను సంఘమునకు తమదేశము ఆస్ట్రీయాని తలయెత్త నియ్యగూడదు. వారు తమ కార్యమునందు దక్షి వ్యాపకము వాధారముచేసికొనక తమ సంకల్పపూరితమునకే సాధనములు తోడ్పడగలవని తలచుదురు. వారు యొచించిన సాధనములవలన తమకుండిన అంకములు తొలగుటకు విషముగా యుండవలసి యొచించుచును. ఆస్ట్రీయన్లకు మనస్థిరాదు. ఆస్ట్రీయానాగ నేరదని ప్రతిజ్ఞలువాచనము వ్యక్తపరచుటయును ప్రజలను హరిగించుటయు చేసిన యెత్తులును కొనసాగినట్లు ఆంగ్లేయులు స్వారంభ్యమును, సభ్యులను నిలవజేట్టి మానవజాతికి కమిటీ చేసిరి. క్రాంతివాదులను నిర్మూలనకు సందర్భమున కి యుద్ధమును గురించి కొన్ని నెలలనుండి యొచించుచుండిరి. కనివా: ప్రతి సమైక్యత కట్టినప్పుడు ప్రజలు ప్రభుత్వమునకు తోడ్పడి వారు తమ యాధార్మ సంకల్పమును వ్యక్తపరచి యుండిరి. ఇట్టి యొత్తనుకలెట్లు నేకాతియు వ్యక్తపరచి యుండలేదు. సమైక్యమునకు వ్యతిరేకముగ నుండి జరిగినవారు యుద్ధనాధిపతులు వాధారము చేసికొనిరియును నైవిల తిరగ వృత్తులలో చేరిన వారు క వారి కట్టి సాధన సంపత్తి యుండవలయు కొందరు తలచిరి. ఆది చాల భారము నైవిల మామూల వృత్తులలో ప్రవేశించియుండు మరీ మంచి. వారిని ఒకచోటనుండి మరొకచోటునకు తీసికొని పోవుటకు వినియోగపడవలసిన సాధనములన్నియు నమియు, అపారవహారము తీసికొనిపోవుటకు వినియోగపడి యుండును. తదాధముల కొకచోటనుండి మరొకచోటికి తీసికొని పోవుటకు సాధనము లవలంబించు. చిట్టముకలుగునని క్రితేరి జానే ప్రధానమంత్రికి తెలిసి వారు లండనుకువచ్చి సమిలను కాలిగిన గనునాగమనసాదన యేర్పాటులను చేయుటకు ప్రారంభించిరి వారందుకు నైవిల సాహాయ్యము నుపేక్షించెను. అందుచే ఆస్ట్రీయన్లు లంబించునని కావు. నైవిల తిరగ వృత్తులలో ప్రవేశించిన ఆసాధనము అందే తీరును. ప్రజల మాత్రము ఆచి: మైన మాలిగ్యులవలయును వారు సామగ్రికి తగినధరను చెల్లించితిగవలయును. కష్టమునకు తగిన ఫలితముండవలయును. తమ కృతపరములకు ప్రజలు పరిమగ్నిండుకొని కుభవదగలవని వ్యక్తపరచుచుండిరి. వ్యాపకమునకొక కాలియంతయు తన వ్యవహారమును నిర్వహించునని మనము వ్యక్తపరచవలయును. అందవలన ప్రజల ఆభివృద్ధికి అంక కాలియొక వివాదము, సంకల్పభావము మున్నగు నిరోధములు తొలగిపోయి, కరవ్వరసవార్యము వృద్ధికాగలదు. దానికి క్రతివారును తోడ్పడవలయును. అప్పుడు మనకుండిన భాంతు తగ్గి కుభవదగలదు. ప్రజలను మరస్కరనిశ్వాసము వృద్ధికావలయును.

కార్మిగారి యవనాధ్యక్ష మైన మెక ఆలంబీ గారు 16-వ లండను డివిజను చేసిన నేరకు ఆభినందించి లీరాసాహెను వాను కుట్టుకొనుటకు గురించి చెప్పిరి. జయాసలమును వారే మట్టచేసిరి. కార్మిగారిలో కూడ వారేహోరాడి. తనని కాలములో వాన్వను లోయలో నైవిలకు నిలవ యుండుట సాధ్యముకాదు. అక్కడ దోమలు లేకుండ చేసియు, మురికి నీటిని తోడించును. పావలకు తగులజేట్టియు, నిద్రసాధ్యముగ చేసిరి. ఎమరీ పినులు గారు చాల సహాయుడదిరి. వారు తమ మిత్రు లని ఆలంబీ గారు నుడిచిరి.

రెయిల్వే సమైక్యతలు.

(మదరాసు బ్రెస్టు విలేఖరుడు)

లండను, ఆక్టోబరు 6:—రెయిల్వే మెయిలు వ్యతిరేకిపట్టు ఇంగ్లాండు జేత మతివారులకు లోబడదన సంక

తిన రెయిల్వేవారిలు బాగుగ గ్రహించిరి. అంతచేత సమైక్యతలు జేగము తరవ్వక మయ్యెనుటలో నిరంతరము. వారు తలచుచున్న సంకల్పములు నిమిత్తము ప్రస్తుతపు రీతిని 1920 వ సంవత్సరము నెట్లంబడు 80 వ తేదీ వరకును జేరవలసి నిచ్చెదమని ప్రభుత్వమునా రిని. కాని సమైక్యతల మెందుటవలన జతులంద తేలితిని సంకల్పించుచున్నాలో రెయిల్వేవారివారుగాడ కారితినే సంకల్పించుచున్నాడు. ఇందువలన నికలుండు మంచి ఫలితముండును.

రెయిల్వే మెయిలు వ్యాపకము క్లాఫ్లిండు గారు తెలియజరుచున్నాడు. ఇకనుండు ద్వీపముల వనివారల సమైక్యతలు నెట్లంబడుతేరు. ప్రజల వ్యాపకము వారులనుకట్టు వనివారు భావించవలయును. వారే గర్వ మెండు వారికట్లు చేయవలయు లేదు చేయవలయునని చెప్పటకు సుదృఢనియు, వని వారు తిన్నవనిచే నెవరో కళ్ళపని చేసెవరో ప్రజలకిని తెల్లెదవనియు వారు గ్రహించవలయును. ఈ సంకల్పము నిజమయ్యెను సర్వమువారు తమ వాతల కింకంబె నెట్లవ చేతములయ్యుటమత మానవ్యము.

ఈ సమాధానము గౌరవము క్లాఫ్లిండు చేసిన థామసు గారు కలంచుచున్నాడు. గర్వ మెండువా తోడిపోయిన ఆతడు చెప్పుచు గాని రెయిల్వేవారిలు వ్యాపకముగా క్రతంది రనిమాత్రమనెను.

సమాధానము మంచి సాధ్యమయ్యెను క్లాఫ్లిండు సన్నదని థామసు గారు రిని.

బ్రెస్టు ఆభిప్రాయము. ఈవిషయములో జను మెం దిని వారుజను. కలాజను మొదలవారు సమైక్యతలకు క్రొత్త పొందినవారు. వారు కార్మికులకు క్రొత్తము. ప్రజలు మంచి విజయము నొందిరి. కార్మిక వారులను మంచి సాగాం మను గ్రహించిరి. ఇకనుండు సమైక్యతలు సపుకు వారు కొంచె మప్రకర్తులై యుండగలరు. కాని ముదింగ నెన్నియో సమైక్యతలు సంభవించుననియు, అయిన నీ పరాజయముతో నిట్టిన్నెయో సంభవించక తప్పినవనియు ననివ్రాయుచున్నది. రెయిల్వేలు కాని రెయిల్వేవారివారుగాని జనులకు వారు తలచినంత ఆకర్షణలు కారును సంగతిని రెయిలువారివారు బాగుగ గ్రహించిరి. క్రాత్తుబావాభివృద్ధి కలన యరక్రియలవంగతి సామాన్యపు తెలివితేటలు గల వారందరికిని బోధపడగలవు. కాని ఇట్లుతీయాలొక సంకల్పరము తర కట్టినే యుంవలయు నని రెయిలు వనివారు కొంచెము ప్రభుత్వమునా రంగు కంగిరిం చుటయు జరుగుటవలన నిరంతరముగాడ సట్టి కొకనే కొంచె రనుటకు సుదేహములేదు. ఈ సమైక్యతలవలన మరొకవర్గము వారికి మరొక బలముకలిగి విజయులైరి. సమయము వచ్చిన వ్యక్తు మంచి కట్టుదలతోడిను, దైవ్యతతోడను లాయను కార్మిగారు పని నిర్వహించగలవని అందరికిని బాగుగా బోధపడెను. ప్రజలందఱుగూడ మెక్కు మారుగ నతనికి సహాయ మొనరింపవలసింది. పరిశుభ్రమైన మెక్కిలైన వని చెప్పవలయునని చాలవలంతుంది వచ్చిరి. కాని ఇందువలన రి కొట్ల సారమును మాత్రము వ్యయమయ్యెను.

రైలువేరనివాండు

లండను, ఆక్టోబరు 7:—నిర్మిరాత్రి బ్రాహ్మసోదరు క్లాఫ్లిండు తెలిపిరి—జేతమునాని కొన్ని ఘట్టములో సం దుకు మెట్లనే పనిలో చేయటకు కొంచెము చిట్టమైనది. రాజ పాకలు తేకపోవుటచే చిట్టమైరిగెను. నడిచుండి అందవని లోజేరి యధాప్రకారము పరిజరగలదు.

టాంకులని హ్లాణము.

లండను, ఆక్టోబరు 6:—మానవజాతిని హ్లాణములకు బహుమతులయ్య సంఘమువారు 11 గురి ధర భాద్రులవిషయ మై పుశీలన చేయుచున్నాడు. వారు టాంకులను నిర్మించినందుకు దండభాద్రులు చేసిరి.

పెరిన్యాదేశపు మార్గము

వ్యాపకము, ఆక్టోబరు 6:—పెరిన్యాదేశపు మార్గము ప్రస్తున్నముగ నున్నాడు. ఆంగ్లేయవ్యక్తు యొడంబడిక నెట్లు ఆచరింపవలయునో ఆ విధానమును చర్చించుటకు వారు లండ నుకు నెట్లంబడు ముందు పరాను రాజనీతిజ్ఞులతో ముచ్చటించెదరు. వారు మొదట పరానుజేతమునం దుండవలసివదానికంటె యెక్కువకాల ముండును. వారు ప్రస్తున్నముగ కొంతకాలముండి చిట్టభాగమునందు కొంతకాలము గడిపి నరంబరు ప్రారంభమునకు వ్యాపకమునకు వచ్చెదరు. వారి వచ్చును ప్రభుత్వమువారు సహ్యించెదరు. వారు నకులకు రెండవవార మురిటికి లండను చేరగలరు.

ప్రాసాద

వరాను ప్రత్యేకనివాండు.

ఎక్కువచేయుటకు నిబంధన.

ప్రాసాద, ఆక్టోబరు 7:— ప్రత్యేకనివాండు సంఖ్య మూలకముగా నున్నది. ప్రత్యేకనివాండు మూలకముగా నున్నది. ప్రత్యేకనివాండు మూలకముగా నున్నది. ప్రత్యేకనివాండు మూలకముగా నున్నది.

వరాను ప్రత్యేకనివాండు.

ప్రాసాద, ఆక్టోబరు 7:— వరాను ప్రత్యేకనివాండు సంఖ్య మూలకముగా నున్నది. ప్రత్యేకనివాండు మూలకముగా నున్నది. ప్రత్యేకనివాండు మూలకముగా నున్నది. ప్రత్యేకనివాండు మూలకముగా నున్నది.

సంధిమరతులు.

ప్రాసాద, ఆక్టోబరు 7:— ఆస్తియొక్క సంధిమరతులు సంఖ్య మూలకముగా నున్నది. ప్రత్యేకనివాండు మూలకముగా నున్నది. ప్రత్యేకనివాండు మూలకముగా నున్నది. ప్రత్యేకనివాండు మూలకముగా నున్నది.

ఉత్పాదకనివాండు సమైక్యము.

ప్రాసాద, ఆక్టోబరు 6:— ఉత్పాదకనివాండు సంఖ్య మూలకముగా నున్నది. ప్రత్యేకనివాండు మూలకముగా నున్నది. ప్రత్యేకనివాండు మూలకముగా నున్నది. ప్రత్యేకనివాండు మూలకముగా నున్నది.

అమెరికా

ప్రెసిడెంటు విల్సన్ గారి శరీరస్థితి

ప్రాసాద, ఆక్టోబరు 6:— ప్రెసిడెంటు విల్సన్ గారి శరీరస్థితి సంఖ్య మూలకముగా నున్నది. ప్రత్యేకనివాండు మూలకముగా నున్నది. ప్రత్యేకనివాండు మూలకముగా నున్నది. ప్రత్యేకనివాండు మూలకముగా నున్నది.

విల్సన్ గారి ఆరోగ్యస్థితి.

ప్రాసాద, ఆక్టోబరు 7:— విల్సన్ గారి ఆరోగ్యస్థితి సంఖ్య మూలకముగా నున్నది. ప్రత్యేకనివాండు మూలకముగా నున్నది. ప్రత్యేకనివాండు మూలకముగా నున్నది. ప్రత్యేకనివాండు మూలకముగా నున్నది.

బాతిసమితి.

మెట్టపాడు గారి ఆశీర్వాదము.

ప్రాసాద, ఆక్టోబరు 6:— మెట్టపాడు గారి ఆశీర్వాదము సంఖ్య మూలకముగా నున్నది. ప్రత్యేకనివాండు మూలకముగా నున్నది. ప్రత్యేకనివాండు మూలకముగా నున్నది. ప్రత్యేకనివాండు మూలకముగా నున్నది.

సమాఖ్య

బోర్నివిక్కు ఉద్యమము

ప్రాసాద, ఆక్టోబరు 7:— బోర్నివిక్కు ఉద్యమము సంఖ్య మూలకముగా నున్నది. ప్రత్యేకనివాండు మూలకముగా నున్నది. ప్రత్యేకనివాండు మూలకముగా నున్నది. ప్రత్యేకనివాండు మూలకముగా నున్నది.

మార్కెట్ లాను ప్రకటించుట.

ప్రాసాద, ఆక్టోబరు 7:— మార్కెట్ లాను ప్రకటించుట సంఖ్య మూలకముగా నున్నది. ప్రత్యేకనివాండు మూలకముగా నున్నది. ప్రత్యేకనివాండు మూలకముగా నున్నది. ప్రత్యేకనివాండు మూలకముగా నున్నది.

చీనాదేశ వ్యవహారములు.

ప్రాసాద, ఆక్టోబరు 6:— చీనాదేశ వ్యవహారములు సంఖ్య మూలకముగా నున్నది. ప్రత్యేకనివాండు మూలకముగా నున్నది. ప్రత్యేకనివాండు మూలకముగా నున్నది. ప్రత్యేకనివాండు మూలకముగా నున్నది.

ఆయుర్వేద ప్రదర్శనము.

ఆయుర్వేదోపన్యాసములు.

2 వ తేదీయందు 6 గంటలకు ఆయుర్వేద కలకాలా భవనమున శ్రీ యశ వైద్యుని ద్వారా జరిగినది. ఆయుర్వేదోపన్యాసములు సంఖ్య మూలకముగా నున్నది. ప్రత్యేకనివాండు మూలకముగా నున్నది. ప్రత్యేకనివాండు మూలకముగా నున్నది. ప్రత్యేకనివాండు మూలకముగా నున్నది.

ఆయుర్వేద కలకాలా భవనమున 3-వ తేదీన శ్రీ యశ వైద్యుని ద్వారా జరిగినది. ఆయుర్వేదోపన్యాసములు సంఖ్య మూలకముగా నున్నది. ప్రత్యేకనివాండు మూలకముగా నున్నది. ప్రత్యేకనివాండు మూలకముగా నున్నది. ప్రత్యేకనివాండు మూలకముగా నున్నది.

4-వ తేదీన శ్రీ యశ వైద్యుని ద్వారా జరిగినది. ఆయుర్వేదోపన్యాసములు సంఖ్య మూలకముగా నున్నది. ప్రత్యేకనివాండు మూలకముగా నున్నది. ప్రత్యేకనివాండు మూలకముగా నున్నది. ప్రత్యేకనివాండు మూలకముగా నున్నది.

గౌరవమున వారి సమక్షమున వారి ప్రాముఖ్యత ఇక్కడ ప్రకటించబడినది. ఆయుర్వేదోపన్యాసములు సంఖ్య మూలకముగా నున్నది. ప్రత్యేకనివాండు మూలకముగా నున్నది. ప్రత్యేకనివాండు మూలకముగా నున్నది. ప్రత్యేకనివాండు మూలకముగా నున్నది.

దేశ రామిండు:— మైసూరు దొరగారు 8-వ తేదీన దేశ రామిండు చేసినది. ఆయుర్వేదోపన్యాసములు సంఖ్య మూలకముగా నున్నది. ప్రత్యేకనివాండు మూలకముగా నున్నది. ప్రత్యేకనివాండు మూలకముగా నున్నది. ప్రత్యేకనివాండు మూలకముగా నున్నది.

మ॥ రా॥ రా॥ శ్రీ॥ వెనుగొండ డి॥ ము॥ కోర్టులో

S. C. 517/19 వాది:— ఆర్వేల్లి వెంకటసుబ్బయ్య సా॥ మద్దికరా. ప్రతివాది:— పొంచానం శివప్రసాద్ సా॥ రాయపురం లుకు సమగ్రం మదీగా తోమద్దికరా. ప్రతివాది:— వాదికి ప్రతివాది నుండి రావలసిన ప్రాసాదానికి 48-8-0 రూపాయలకు దావా చేసినాడు. ప్రతివాది హాజరైన 18-10-19 తేది నాయదావున్నది. అదినం హాజరైనందున ప్రతివాది వైస యక్సపార్టీకి కాబడును. మోచీ. వెంకోబరావు. (1818) వాదిరపు స్తీడం.

World's News.

(Reuter's Agency.)

England

The Joint Committee. Sir Thomas Holderness's Evidence. Expresses Strong Liberal Opinion.

LONDON, October 6.

At to-day's sitting of the Joint Committee, Sir Thomas Holderness expressed the opinion that the time had come to associate Indians in much greater degree with Government, and this could best be attained by starting from representative institutions at present existing in Provincial Legislative Councils, giving the reconstituted Legislature a measure of control over the Executive Government and thereby placing upon them direct responsibility within a definite sphere for political acts and decisions, and the consequences of them. He emphasized an increase of political activity among educated people in India. The population in India was awakening to a sense of national conscience, and was no longer content to render passive unquestioning obedience to its rulers. The former confidence between the Government and the people seemed to be disappearing, and the Government was confronted by a growing permanent opposition and was conscious that its powers for good were being undermined and its activities frustrated. It was imperative to elect new forces on the side of the Executive, and place a share of the Government's responsibilities upon its critics. A large and generous measure of reform was needed, and without ignoring the difficulties and possible risks of great experiments, he generally favoured the policy of the Bill. He accepted the position adopted in the Bill, that the time had not yet come to give the Legislative Assembly a measure of control over the Central Government, similar to that given to Provincial Legislative Councils over Provincial Governments. He thought that the Government of India at present must be a unitary Government, in which dualism as proposed for provinces could find no place. He agreed that it would be advisable to provide a substantial elective majority in the Indian Legislature.

A gradual realisation of responsible Government was involved in a periodical examination of progress by independent authority. The Committee adjourned till to-morrow.

Honours For Signal Gallantry.

LONDON, October 6.

The "Gazette" announces the following awards to officers of the Indian Army for service in Egypt.

Second Bar to D. S. O.

Major W. J. Lambert on the 23rd September 1918, during the attack on Hais, he commanded the Advance Guard of the 15th Imperial Service Cavalry Brigade, and pushed forward and occupied all tactical points close to the enemy's position. He led the attack by the Mysore Lancers with great gallantry.

Second Bar to D. S. O.

Major A. M. Mills, on the night of 21st August 1918, during the attack on Nazareth, he organised and led a completely successful counter-attack by twenty-nine Indians against three hundred enemy, of whom they killed and took one hundred prisoners.

First Bar to D. S. O.

Lieut.-Colonel H. N. Holder for conspicuous gallantry and brilliant leadership at Hais on 23-9-1918. He personally led the Jodhpur Lancers in the attack by which the town was captured. He galloped the regiment through a narrow defile under heavy fire at close range directing two squadrons upon certain enemy positions and leading the remainder of the regiment straight through the town. He maintained complete control over his men throughout, and proved himself a very daring and capable cavalry leader.

The D. S. O.

Is conferred upon Lt.-Col. D. H. McNeill, Majors M. D. Vigors and F. L. Taylor, Captains M. H. Jackson and H. W. Young; the first bar to the Military Cross is conferred upon Captains L. E. Denny, C. O. Harvey and F. B. Tinsley and Lieutenant Henry Horeman. Thirty-six Military Crosses are awarded.

Ceremonial Reception at the Guildhall and the Mansion House.

LONDON, October 7.

There was a distinguished gathering at the Guildhall to-day, when the Freedom of the City of London was conferred upon General Allenby, who was accompanied by his wife. The company included the Emir Feisal, Sir Douglas Haig, Mr. Bonar Law, other cabinet Ministers, the leading Generals, the Archbishop of Canterbury, Archbishop Bourne and the Chief Rabbi. After the time-honoured ceremony the customary lunch took place at the Mansion House.

Tea Auctions.

LONDON, October 7.

Prices at tea auctions yesterday were firmer owing to the offerings being below consumption, and also due to the stabilisation of railwaymen's wages till 30th September 1920, which is regarded as indicating the continued large consumption of tea.

Premier's Tribute to F. M. Allenby.

LONDON, October 7.

The premier, speaking at luncheon at the Mansion house in honour of F. M. Allenby, said the latter had done great service to the country and mankind. His brilliant victories had greatly contributed to the overthrow of Central Powers by making Bulgaria impotent, and opening the door to the defeat of Austria.

Domestic Affairs.

Turning to the domestic affairs, the premier said, the recent strike had proved that Britain was the real democratic country and that it was the public opinion and not Prussianism in industrial and economic world which must prevail. Britain had again rendered deep and lasting service to real freedom by defeating the effort to strangle the community into submission (cheers). He thanked the multitudes who had frustrated the attempt.

Lessons of the Strike.

LONDON, October 7.

These multitudes had proved their efficiency. Mr. Lloyd George proceeded to affirm that the trade unions could not win without public opinion. On the other hand resistance to Trade Union demand must satisfy justice and fairplay, which were innate in the British people. That might sound commonplace, but he reminded his hearers that there was a section of quite honest and sincere men here and in other countries who were tired of the process of convincing their fellow-countrymen of justice, of their claims and had come to the conclusion that more direct and more forcible means should be utilized to achieve their purpose. That movement was dangerous to the whole fabric of society, and must be defeated (cheers). Instead of depending on justice of the case the tendency was to calculate what forces could be got to support it, and whether these were powerful enough to ride down every obstacle. That was a perilous movement, and every country must demonstrate that it could not succeed (Cheers). Britain had once again done lasting service to humanity, civilization and real freedom by defeating the effort to hold up community. (Prolonged cheers). This movement had been anxiously occupying the minds of all who had the supreme voice in the public affairs for months. He characterized public support of the Government in recent strike as most remarkable demonstration of spontaneous will, that any nation had ever exhibited. It had been suggested that the organization which fought the strike was purely war organization and that as soon as demobilization has completed, there would be no such organization to fall back upon. Let there be no mistake about that. If demobilization had been complete, it would have suited the government better because they would have had more transport. Transport was vital. He realized in February that the trouble was coming and he then left the Peace Conference, for London, and started organization which he emphasized was purely civilian. Hence it would not disappear, as soon as demobilization was completed.

Another Lesson of the Strike.

Another lesson of the strike was that the community must deal with the claims of all classes justly. It must pay proper price, for a man's property, whether land, buildings, or labour, if the community needed that property, (cheers). The premier concluded that we have made it clear, that the nation means to be the master of its own house, (loud cheers), firm master and strong master. We must make it clear, that it means to be a just master, but always the master, (cheers). From this, will spring not the strife, quarrels, and suspicion, which are paralysing the activity of the nation, at a moment, when you need it all, when the nation is staggering under heavy burdens and wants every shoulder to lift it along. cooperation. In the old phrase, we want to strengthen the common trust. (Loud cheers). F. M. Allenby acknowledged the splendid services of sixtieth London Division. In the capture of Beersheba, and accepting the surrender of Jerusalem, which was affected without a shot being fired in the neighbourhood. The same Londoners fought in Jordan valley, and with the assistance of the Australian Light Horse and New Zealand Mounted Corps carried out two great raids. Emir Feisal gallantly cooperated, dwelling on the difficulties of keeping troops in the Jordan valley in the summer time which all textbooks and authorities said, was impossible. F. M. Allenby said, this was accomplished by attacking mosquitoes, draining swamps, canalising streams, burning bush, and oiling pools. He was glad to call Emir Feisal, one of his greatest friends.

Inventors of Tanks.

Judicial Enquiry.

LONDON, October 7.

One Judicial enquiry into the claims for the bounties by eleven officers and others claiming to be the inventors of tanks was continued to-day. Mr. Churchill gave evidence. He did not attribute invention to this or that man but the efforts of certain men culminated in its perfection.

Russia

Promising Operations Against the Bolsheviks.

LONDON, October 7.

STOCKHOLM:—Reports from Reval show that Rodzianko's offensive against the Bolsheviks promises well. The Railway Line between Pskoff and Petrograd has been forcing the Bolsheviks to carry a difficult retirement by road.

Occupation of Tobolsk.

LONDON, October 7.

An official telegram from Omsk dated 5th October says that General Koltchak supported by the naval flotilla occupied Tobolsk making a large capture of men and material.

Evacuation of Baltic Provinces, German Reply Unsatisfactory.

LONDON, October 7.

The Paris Supreme Council considered the German reply regarding the evacuation of the Baltic Provinces as unsatisfactory and instructed F. M. Foch to send a new note. F. M. Foch was instructed to draft the reply to Germany agreeing to Germany's request for appointment of an Allied and German commission to enforce evacuation of the Baltic provinces but this would be conditional. The German Government was not freed from the responsibility and should undertake to withhold pay

and food from the occupying troops after a certain date, also advising the allies that she would not revoke her coercive measures before compliance. It was decided to appoint a subcommission to sit in Vienna to take steps to revivify Austria and it was decided to send an interallied commission to Upper Silesia to ensure normal output of coal.

France

Shah's Visit.

LONDON, October 6.

PARIS:—Apparently the Shah's visit is to last much longer than was originally intended. After remaining in Paris in strict incognito for several days, the Shah will spend some time in the South of France, and return to Paris at the beginning of November, when he will be officially received by Government. It is improbable that he will reach London before the second week in November.

French Railwaymen's Continued Disquietude.

LONDON, October 7.

PARIS:—Without consulting the Railwaymen's Federation in Paris, the Railwaymen have asked all other Railwaymen in France to take an urgent decision regarding the proposal to demand another hundred per cent rise in wages, plus present bonuses, with a minimum wage of eight hundred francs, monthly.

Excitement in Paris With Elections.

LONDON, October 7.

PARIS:—Never since the fall of the Empire have parliamentary elections caused such speculation. This is due to the fact that voting will be by Departments instead of by Districts. Eighty-seven electoral departments replace 600 districts, hence electors instead of voting for a single deputy, will vote for as many as are allocated to his department. The largest department, that of the Seine, includes Paris, and returns 34 deputies. Hitherto the Royalists and Socialists have not participated in the general regrouping of parties, which is proceeding in consequence of altered conditions, but it is expected that the Socialists in the several Departments will group with the Radicals. The elections will probably take place in November.

The Treaty of Versailles Coming into Force.

LONDON, October 7.

PARIS:—A decree has been signed by the King of Italy ratifying Peace treaties with Germany and Austria. Thus two of the principal Allies have signed the treaty. It is anticipated that the French ratification will take place this week, making a third signature, after which the Treaty of Versailles comes into force.

M. Clemenceau's Determination to Resign.

LONDON, October 7.

PARIS:—M. Clemenceau has announced that he has finally determined to resign after elections.

America

President Wilson's Health.

LONDON, October 7.

WASHINGTON:—Last night's bulletin said that President Wilson had passed a comfortable day, and continued to improve.

Steel Strike at Gary Martial Law Declared.

LONDON, October 7.

CHICAGO:—Following the parade of two thousand striking steel workers at Gary in Indiana Martial law was declared there and at East Chicago Indiana. Thousand federal troops are stationed at Gary owing to the inability of the State Militia to handle the situation.

Hungary

Withdrawal of War Troops.

LONDON, October 7.

BERLIN:—A telegram from Vienna says that the withdrawal of the Rumanian troops has begun. Hungarian troops have replaced the Rumanian at Rab, Vestepeid and Stuhlweissburg. Eighteen hundred British troops have arrived in Budapest, and two thousand Italians are expected. Both are for policing work after the departure of the Rumanians.

China

Chinese Delegates said to be Negotiating With Militarists.

LONDON, October 6.

SHANGHAI:—Tang Tramy, leader of the Southern Peace delegates, has resigned. He alleges that the Militarists of Canton and Peking are negotiating secretly while the Peace Conference is merely a blind to satisfy constitutionalists.

General

Obituary.

LONDON, October 7.

SYDNEY:—The death is announced of the ex-premier Alfred Deakin.

Notice.

Booking of ordinary in India for Burma and in Burma for India will be resumed from eight hours on Friday the tenth instant.

Indian Telegrams.

(ASSOCIATED PRESS)

The Punjab Gujranwala Hardship.

Mr. C. F. Andrews's Enquiry.

LAHORE, October 8.

Mr. C. F. Andrews who is at present at Gujranwala has telegraphed to-day the following to the "Tribune":—Very serious hardship Gujranwala, especially poorer members of city because of imposition of indemnity tax for recovery of damage done to Government and railway property. I have already begun a full enquiry. People now are coming forward quite freely and stating grievances. Hope to see Deputy Commissioner, Superintendent of Police to-day and also to represent matter to Punjab Government asking for relief on behalf of the city.

Bengal

Results of Recent Cyclone. Reparatory Efforts.

Dacca, October 8.

Notwithstanding the difficulties owing to the interruption in communications, especially the injury done to the telegraph system by the storm, arrangements for the relief of distress owing to the recent cyclone are well in hand. First aid has been given and a beginning made for the grant of loans for seed and the rebuilding of houses. Supplies of Burma rice are being pushed up into the affected areas. Medical and convalescent arrangements had been made where there was fear of an epidemic. The officer with the rank of commissioner of a division has been appointed to have general control of the relief work over all the affected tracts in the districts of Khulna, Faridpur, Dacca and Mymensingh. The Hon'ble member in charge, Mr. J. G. Cumming, who arrived here on Saturday is making a tour through these districts of Eastern Bengal. An official statement will shortly be issued with all available information as to the loss of life after the enquiries now in progress have been completed.

Calcutta

The Adjourned Mass meeting of Indian Railwaymen.

CALCUTTA, October 8.

The mass meeting of all Indian railway men both Indian and European staffs of all departments, proposed to have been held at Assanool last evening had to be postponed owing to the absence of Mr. Surabjee, Barrister at Law, legal adviser to the association. An "Empire" representative was informed by the Joint Secretary to the Agent, E. I. Railway, that the proposed meeting was probably in connection with the formation of railwaymen's union and that there was no question of strike.

"Englishman" Assistant Editor's Gun Disappears.

CALCUTTA, October 8.

The Government Railway Police, Howrah, are enquiring into the disappearance of a gun said to be the property of Mr. E. H. Timmins, Assistant Editor of the "Englishman". The gun was in charge of Mrs. Cossart who left by Madras mail. It is presumed that when the luggage was being removed by the coolies the case in which the gun was stolen. No trace has been found out either of the culprit or of the gun.

Mysore

The Second Mysore Ladies Conference. Educational Efforts.

MYSORE, October 8.

The second Mysore Ladies Conference was opened this afternoon in the Maharani's College under the presidency of Mrs. Aravatu Iyengar, wife of the Deputy Commissioner of Bangalore.

THE PRESIDENT'S SPEECH.

After the reading of the address of welcome by Mrs. E. D. Rukmaniammal, Superintendent of the Maharani's College, the President made a lengthy address in Kannada in the course of which she said:—The educational memorandum recently issued by the Government proposes that women's education should be entirely in Kannada and that English should be relegated to the place of a secondary language. This proposal has a serious defect in that it does not take stock of actual conditions. There are no suitable books in Kannada for the spread of knowledge, scientific or general, and the writing of books is not so easy as seems to be thought. There are many women who wish to undertake a higher course and whose conditions provide convenience for longer courses. No provision is made for such cases in the proposed course. The subject deserves serious thought and I think it desirable to form a committee to formulate our views on the question of female education. Provision should be made for a suitable course of physical culture for our girls and for recreation grounds for women. Home industries to supplement home income as well as to spend the time in a desirable manner should be encouraged. Religious education is absolutely necessary for our girls. Religion has been a great national binding force in the past and though there may be differences on matters of minor dogma the broad tenets of religion can easily be taught in our schools. It is necessary to raise the age of marriage of our girls as the present system contributes in no small measure to the ruin of vitality and greatness of our nation. We should form ladies' associations everywhere and concert means to enable women to take their proper part in the national awakening.

Charts regarding child welfare obtained by the General Secretary of the Social and Civic Association from England were exhibited with explanatory memoranda and copies of these were distributed among the delegates.

Need for Unitary type of University for Mysore.

MYSORE, October 9.

Professor J. C. Rollo of the Maharaja's College last evening delivered a lecture on the need of having unitary type of university for Mysore and pointed out the disadvantages of having two University colleges in two separate centres, Mysore and Bangalore. He quoted Haldane Commission of 1910-13 and the Calcutta University Commission in support of his argument for centralization of university work. Mr. Rollo stated that the present arrangement duplicated university life and work and did not tend to bring about corporate life either between the students or the staff of university and there was unnecessary waste of time and money in travelling up and down between Bangalore and Mysore. On grounds of efficiency and economy also he pleaded for unitary type for Mysore. He discussed the merits of Bangalore and Mysore to be centre of the university and put forth the claims of Mysore which were greater than that of Bangalore. Apart from other strong reasons in support of Mysore Mr. Rollo stated that Mysore was the capital of the state and its ruler had done much for the improvement and location of the university in Mysore would make it thoroughly Mysorean.

Vice Chancellor Differs.

Mr. H. V. Nanjundayya, vice chancellor, who presided at first stated that he did not like to give any decided opinion on the question as it might come before him for official consideration soon. The speaker however criticised the suggestions of Mr. Rollo, favoured affiliation to the university as the Madras University and supported the present arrangement of the colleges of the Mysore university.

State Dinner.

In response to the invitation of the Chief Secretary to the Government there were a large number of guests at the state dinner yesterday. A dinner for Hindus on caste lines took place in the noon and cosmopolitan dinner and Mahomedan dinner came off in the night.

Indian News.

About and Around.

It will be remembered that the local Government dropped the case against nine out of the twelve accused in the Lyallpur case and decided to prosecute the remaining three who were all pleaders, and the hearing was to commence on the 6th October. A correspondent from Lyallpur now wires to the "Tribune" that the case against the remaining three has also been withdrawn.

About 25,000 people visited Mysore Dusserah exhibition till yesterday including a large number of Indian ladies.

SIMLA, October 8.

The total tenders for council drafts on the 7th instant amounted to 80 lakhs. The Secretary of State has reduced the allotment for the next week to 40 lakhs.

BOMBAY, October 8.

The mail steamer "Nellore" with outward mails of the 18th ultimo is expected to arrive in Bombay on the morning of Monday next.

The General Superintendent, Eastern Telegraph Company reports the following delays in transit of cablegrams:—Bombay to London—Full rate 4 days. Deferred 5½ days. London to Bombay—full rate 24 hours. Deferred 2 days.

SRINAGAR, October 8.

His Excellency the Governor, of Bombay, Lady Lloyd and party arrived here and are staying at the Residency.

TRIVANDRUM, October 8.

The opening ceremony of the new building of the Maharaja's higher grade English School was conducted by the Dewan this evening before a large attendance. The students marched in a procession from the old building to the new school. Mr. Stephenson, Director of Public Instruction made an introductory speech followed by Mr. Barrow, Chief Engineer and the Inspector of English Schools. The Dewan in his address dwelt at length on the importance and usefulness of English education, its progress in Travancore and the appropriating of this building and school to serve as a model in the state. He announced that the school will be known as the "Srimulavilassam Higher Grade English School" in grateful memory of the Maharaja's educational policy. The building with equipments is estimated to cost nearly six lakhs. After thanksgiving by the headmaster the function came to a close. The succeeding two days were declared holidays in honour of the occasion.

రుమేనియా పై కులు.

హంగరీనుండి మరణం.

బెల్జిం, అక్టోబరు 7. రుమేనియానుండి క్రొంది వార్త వచ్చెను:—రుమేనియా సైనికులు మరణించుచున్నారు. రాబుయొద్ద వారికి బహుళ హంగరీ సైనికులనుండి. బెల్జిం, ప్రసార్త ముబర్రులలో కూడ రుమేనియా సైనికుల బహుళ హంగరీ సైనికులు వదిలేయబడ్డారు. బుడాపెస్టుకు 800 మంది అంగ్ల సైనికులు వచ్చిరి ఇటలీ సైనికులు 2 వేల మంది రావై యున్నారు. రుమేనియా వార లేదాపోయిన వెనుక అంగ్లయులు, ఇటలీ వారును పోలీసువారిలె చేతులును రక్షించుచురు.

ఇండియా సంధి సైనికులు.

సంధ్యర్థముల నిమిత్తము హిందూ శత్రుత్వమునండి ఇంగ్లండువేగిన మొదటి సైనికవర్గములోని 800 సైనికులు క్రిందటి సోమవారమునాడు బొంబాయిలోకి. వారిలో భారత ప్రతిభా ఉద్యోగియు వెక్కుమంది స్వతంత్రముండిపోయిరి. ఇంగ్లండున కేసువును వారికి చాలకష్టముగ నుండునని అచటి కేసు వెనుక చాలవంతోమను నోంది. వార నేక ప్రతేకములచే చాలవంతోమిరిగాని సావరములు దురుప్రభువు వారంటు అభీరులకు సావరమునకు య. 15 లనిచ్చి తమకు వదిలూపాడలే మారక మిచ్చియులకు వార చాల కోపగించుకొనిరి.

మేరీకలెప్పుకొనుచున్న భారతీయ సైనికులు రమ్మ చూడకచ్చిన స్నేహితులలో హాయిగ మాట్లాడుచు నానందించుచుండ ఎస్సీసీయేటెడ్ వెన్సువిలేఖరుడు నుచేవారే మేరకు అక్రల్లాఖాన్ బహద్దూరు ఎం. సి. గారిని సంధ్యంతి వా రాంగ్ల శత్రువులలో నేమిదేసికో ఏమిమయాతికో కనుగొనెను. అక్రల్లాఖాన్ గారు బెల్జియములోను, ఫ్రాన్సులోను, ఈదెవులలోను యుద్ధమునందిరి. పాదుసాగానొక పుత్రులను కొన్నాళ్లును సంగతి అతడందుకు చాలవంతోమిందిన సంగతిని అతడు తెలియబరచెను. ఇంగ్లండు వెళ్లినందులకు భావకాదుగ ప్రతి యుద్ధోగియు సైనికుడు నొక వస్తువును తమతోకొనుచుండ లేవుకొనిరి. బకింగుహమసాధమునద్ద తమ్ము వాచివును వారి రాజరాజ్యపురు దిచ్చిన ఉత్సాహవ్రత ప్రతివారందరియొద్దనున్నది. కొందఱు దాని కద్దములను కట్టించుకొనిరి. కొందఱు టిబెట్ కట్టించుకొనెదరు. వారందఱి గృహములం చాక్రము తరతరములవరకు కాళ్ళతో ముగ నుంచుచును.

మైసూరు స్త్రీల ద్వితీయ సమావేశము.

రెండుసూరు ద్వితీ కమిషనరు ఆరావము అయ్యంగారి భార్య అధ్యక్షక క్రింద మహారాణీ కళాశాలలో ఈ నెల 8-వ తేదీ మధ్యాహ్నము సమావేశము జరిగినది కళాశాల నూకర్నెంటు రుక్మిణమ్మగారు సన్మానవక్రమును చదివిన పిమ్మట అధ్యక్షరాణి కన్నడభాషయందు భోగవ్యాకరణమును గావించెను కన్నడ భాష ప్రభావ భాషగాను ఆంగ్ల భాష రెండవ భాషగాను బాలికాపాఠశాలలో బోధించబడలేనని దొరకనము వారిటికి ప్రకటించిరి. ప్రస్తుతము కన్నడభాషలో నవిన కావ్యగ్రంథములు లేవు. వాని నికముందు వ్రాయించెనని తలచినను అది అత సుకరమును కనిపాడు. ఉన్నతవిద్య నభ్యసించుటకు ఆభిలాషయును సౌకర్యములను గల స్త్రీలు వెక్కుమంది లేరు. అట్టివారి కెట్టిసౌకర్యమును కలిగించబడలేదు. ఇదిచాలా ముఖ్య విషయముగాన దీనినిసూచి మన భారతములను తెలియబరచుట అవసరము. అందులకు మన మొక ప్రత్యేకసంఘము నేర్పడుక దగును. స్త్రీలకు తగిన కరీరవ్యాయాయమునకును క్రీడలకును ఏర్పాటులు జరుగబడలేదు. ఆచారము హెచ్చుటకును అవసరముగ కాలమును గడపబడుటకును స్త్రీలకు గృహ క్రమముల నేర్పవలెను. మత సంబంధ మగు విద్యను ముఖ్యముగా నేర్పవలెను. బాలికలను నిర్బంధములకు మతము మూలాధారము. ఆచారములలో భేదముండిన నుండుగాక క్రధానసూక్రములను బోధించుట కాక్షేపణ మేమియును లేదు. వివాహము చేయుటకు తగిన వయసుపరిమితిని హెచ్చించవలెను. ప్రస్తుతము కడుబాల్కును నీ వివాహములు జరుగుచుండుటచే బాలికలవైకవ్యమునకే చెడుగు వాటిల్లుచున్నది. అన్నిచోట్లను స్త్రీలసంఘముల నేర్పవలెను. స్త్రీలకుతగిన క్రీడతో బాలికలవాద్యధ్యక్షికోద్వదనలెన అధ్యక్షులు నుడివెను. శిశుసంరక్షణమునుసూచి ఆంగ్ల శత్రుత్వమునండి తెప్పించబడినపటములు సభలో ప్రదర్శింపబడినవి. వానిని వివరములను ప్రతినిధులకు పంచివెట్టిరి.

కుపానకున కలిగిన నష్టము:—రాకపోకులకు ఈ తర ప్రత్యుత్తరములకును తంతివార్తలకును నూడ సభ్యంతరము కలిగినది. అయినను తగిన ఏర్పాటులు ప్రారంభించబడినవి. గృహములను మరల కట్టుకొనుటకును విత్తములను కొనుటకును బదుళ్ల నిచ్చుట ప్రారంభింపబడినది. జర్నా లియ్యమున భిక్షముగా తెప్పించుచున్నారు. వైద్య పారిశుధ్య సౌకర్యములవనరులను చోట్ల చేయబడుచున్నది. మాంకమ్మంగు గారు దక్కాకు వచ్చిరి. వారాయండులములందు సంచారము చేసెదరు. దొరకనమువారు త్వరలో వివరములను తెలిపెదరు.

ఆంధ్రోత్పల సమస్య.

[గాదె జగన్నాథస్వామిగారు.]

మహాభారతమునందును మార్కండేయపురాణమునందును కలింగ దేశము ఉత్తర మధ్యను దక్షిణదేశములందునుగాను తావులఁ జేర్చినచోదయ్యెను.

1. ఉత్తర కలింగము లేక యుత్పలము - మహానదికి, కిరణ సువర్ణదేశమునకు (చోటా నాగపూరునకు నడిమిప్రదేశము).

2. మధ్యకలింగము లేక కన్యోభము - మహానదికిని మహేంద్రగిరికిని నడిమిప్రదేశము.

3. దక్షిణ కలింగము లేక త్రికలింగము - మహేంద్రగిరికిని గోదావరికిని మధ్యప్రదేశము.

ఉత్పలదేశముననున్న యుత్పలులు లేక యోధులు దక్షిణమునకు దిగబడుటయు, త్రికలింగములోనున్న యోధులు ఉత్తరమునకు వెళ్లబడుటయుఁ దటస్థించిన పిదప సంతమకు కేవల యుగోదులకు సవరలకు నాటబట్టియు యుండిన కన్యోభము పేరు మాయమయి, అంత త్రికలింగముల పాదముల కూడ నీ క్రింద తెలియబడిన రీతిగా నొక్కొంత మార్పు చెందవలసినవైనను:-

1. ఉత్పలము - సువర్ణరేఖా ఋషికుల్యాణదులకు నడిమి ప్రదేశము.

2. మధ్యకలింగము-ఋషికుల్యాణమున పద్మనాభగిరికిని-నడిమి ప్రదేశము.

3. త్రికలింగము లేక త్రికలింగము - పద్మనాభగిరికిని గోదావరికిని - నడిమిప్రదేశము.

శ్లో॥ ఋషికుల్యాణం సమాసాద్య దక్షిణోదధిగామినీం ।
స్వర్ణరేఖా మహానద్యోర్మధ్యదేశే ప్రతిష్ఠితః ॥

సామంతపురాణము.

అనగా బాలేశ్వరు పట్టమునకు సుత్తరమునఁ బ్రవహించుచున్న సువర్ణరేఖానది మొదలుకొని చిల్కపరమునకు దక్షిణమునఁ బాటుచున్న ఋషికుల్యాణనదివరకును గల దేశము ఉత్పలదేశముగా వ్యవహరింపబడఁ జొచ్చెను.

శ్లో॥ ఆంధ్రోత్పలసాం సంయోగే పరితే జయమంగళే ।
గ్రామే తస్మిన్ మహానద్యాం భట్టాచార్యః కుమారకః ॥

జైనగ్రంథము.

ఆంధ్రోత్పలదేశములకు సరిహద్దుయిన మహానదియొద్దనున్న జయమంగళగ్రామము కుమారిభట్టునివాసస్థాన మని వైశ్ణవము వ్యక్తీకరించుచున్నది. సుప్రసిద్ధమైన కటకము మహానదియే యిందుచూపారంభమైన మహానదియైనచో ఉత్పలదేశముయొక్క దక్షిణపు సరిహద్దు మొదట నే నిరూపించిన రీతిగా కటకము మహానది కావలసినవచ్చును. ఋషికుల్యాణనది కుపనదిగానున్న మహానదియైనచో రెండవవిభజనముప్రకారము ఋషికుల్యాణనది కావలసినవచ్చును. జయమంగళగ్రామ మిప్పుడప్పుడప్పుడైనను ఋషికుల్యాణనదినుండి యేర్పడిన యొక కాలవ జయమంగళ నారాయణ పేరం బరంగుచున్నది. ఇదికాక యీ శ్లోకమువలన మఱొక విశేషాంతము బయలుపడుచున్నది. కలింగదేశమునుండి ఉత్పలము వేలుచేయఁబడుటగాక తక్కిన రెండు కలింగములు ఆంధ్రరాష్ట్రములోని భాగములుగా నున్నట్లు స్పష్టపడుచున్నది. ఇట్లు రమారమి రెండువేల సంవత్సరములక్రిందటనే త్రిలింగములు, ఉత్పలాంధ్రదేశములుగా

విడదీయబడినను, మొన్నటివఱకు, నీ ప్రాంతముల నేలయందు దేడి రాజన్యము తాము కలింగదేశమెట్లు మూడుభాగములుగా నేర్పడియుండెనో అట్లే ఆంధ్రదేశముకూడ కృష్ణ గోదావరి నదుల మూలమున మూడు వైస్వ కలిభాగములు కలిగియున్నదని మొదటి వ్యాసమున నిరూపించియున్నాను.

1. కలింగాంధ్రము - ఋషికుల్యాణ గోదావరి నదులకు నడిమి ప్రదేశము.

2. త్రిలింగాంధ్రము - గోదావరి కృష్ణనదులకు నడిమి ప్రదేశము.

3. కర్ణాటాంధ్రము - కృష్ణనదికి సుత్తరార్కాటు మండలమునకు నడిమిప్రదేశము.

ఉత్పలాంధ్రులకు వివాదభూమి యైన గంజాము మండలము కలింగాంధ్రమునఁ జేరియున్న కారణమున కలింగాంధ్రము పాలించిన ప్రధానరాజవంశములను, తదీయకాలపరిమాణమును సరిస్తరముగా గొంత తెలిపింపుమిఁదటగాని సీమాభూమి నిర్ణయించుటకు వలసపడదుగాదా:-5000 సంవత్సరములక్రిందట భారతయుద్ధమున కలింగరాజు దుశ్శ్యంధుని పక్షము అవలంబించి భీముచే మడియబడుటయు, 25 వందల సం॥ క్రిందట మగధచక్రవర్తియగు అశోకుడు కలింగముపై దండెత్తినవచ్చినదియు, తదుపరి 2 వేల సం॥ క్రిందట ఖారు వేలుడు కలింగాధీశ్వరుడుగా నుండి యాంధ్రులసాయమున మగధరాష్ట్రములపై దండెత్తినదియు, అటుపిమ్మట ప్రతిష్ఠానపురాంధ్రచక్రవర్తులకు కలింగములోఁ బడి యుండఁగియుండుటయు, ఆ పైని నాల్గవ శతాబ్దమున కనోజరాజశేఖరుడగు సముద్రగుప్తుడు దండెత్తునాటికి కలింగము నల్లరైదురు పల్లవప్రభువులచే పాలింపఁబడుచుండుటయు, అనంతరము రిలేక 6 శతాబ్దములవాడు కదంబులు, గాంగులు ప్రవేశించి కలింగమును ఆక్రమించుకొని పరిపాలించుటయు తక్కువూర్వ కలింగచారిత్రముఁగూర్చి విశేషించి యేమియు తెలియరాదు. పూర్వకాలావస్థలు వేగిదేశమున స్థిరపడి మొదట వేగిపురమును తర్వాత రాజమహేంద్రవరమును రాజధానిగాఁజేసికొని ప్రభుత్వము చేయుకాలముననే కలింగగాంగులు సజ్జనగరము కలింగనగరము రాజధానిగాఁజేసికొనికలింగాంధ్రమును పాలించుచుండిరి. వేగిరాజు ప్రథమకులోత్తుంగ చోళశత్రుడు 1070 సం॥ నుండి 1118 సం॥ వఱకు - కాంచీపురము రాజధానిగాఁగల చోళసామ్రాజ్యమునకు నధిపతి యైనపిదప రాజమహేంద్రరాజ్య మనఁదగు వేగిరాష్ట్రము సామంతరాజ్యమై తత్పత్తినిభులచే పాలింపఁబడుచుండెను. ఆకాలమున కలింగాంధ్రమును పాలించిన అనంతవర్మకలింగదేవుడు (1078-1151) గంగా గోదావరులకు నడిమిభూభాగ మెల్ల నాక్రమించి తన రాజ్యము విస్తరింపజేసెను. ఈ అనంతవర్మయే 1132 సం॥న ఉత్పలాధీశ్వరులగు కేసరివంశస్థులను గీటు దంచి యుత్పలము తన రాజ్యములోఁ గలుపుకొని పూరితేత్రమునఁ గల జగన్నాథాలయమును గోపురప్రాకారములతో రంగుగా కట్టించి తనకి ర్తిని భూమియందు శాశ్వతముగా సంస్థాపించెను. అనంతవర్మవంశజులు తమ రాజ్యములోని మహేంద్రగిరి గోదావరి నడిమి భూభాగము 12 వ శతాబ్దమున రెండవ కులోత్తుంగ చోళదేవు వలన గోలపోయిన తరువాత, తమరాజధాని కటకమునకు మార్చుకొని కలింగ గాం

రాజ్యసామము.	కాలపరిమాణము.
కాకతీయ ఆంధ్రరాజ్యము	1140-1320
కొండవీటిరెడ్డరాజ్యము	1320-1424
రాజమహేంద్రరెడ్డ దిటో	1386-1438
కర్ణాటాంధ్రరాజ్యము (సంగమవంశము)	1336-1487
కర్ణాటాంధ్రరాజ్యము (కుళువవంశము)	1487-1565
గోల్కొండనవాబులరాజ్యము	1512-1687
నిజామురాజ్యము	1724-1760
చెన్నపురిరాష్ట్రము	1760-1919

గులు స్వభావముగూర్చియు క్రమముగామఱచిపోయి పదం పడి ఉత్పలగాంగులైరి. 1140 సం॥ మొదలుకొని 1840 సం॥ వఱకు ఓరంగలు రాజధానిగా నేర్పడుచుకొని త్రిలింగ సామ్రాజ్యముస్థాపించిన నిజమరియాంధ్రరాజులగు కాకతీయగణపతుల కాలమున ఉత్పల గాంగులు తదీయ సామంతులంగా నుండి తమ రాజ్యమొనకు మహేంద్రగిరిదక్షిణపు సరిహద్దుగా నుంటుకు నొడంబడిరి. కాని తదనంతరము మెల్లగా దలయెత్తుకొని సింహాచలమువఱకు దిగబడి గాంగులు తమ కడుతగిలి నూలు సంవత్సరముల కాలము ప్రభుయ్యింపడిన రెండు రెడ్డి రాజ్యముల మూలమున నొక్కొక్కప్పుడు వెనుకబడవలసి వచ్చినను 15 వ శతాబ్దమున పెట్టకేలకు నొక గొప్పదండ యాత్ర సాగించిన ఉత్పల గాంగులు రెడ్డిరాజ్యములను గబ లించుటయేగాక 1454 సం॥ నెల్లూరి మండలములోని ఉదయగిరి వఱకును పడమట నిజాం రాజ్యములోని కంబం మెట్టవఱకును నాక్రమించుకొని తెలుఁగుదేశములోని విశేషభాగము కొంతకాలము పాలించుచుండిరి.

ఇట్లు 13, 14, 15 శతాబ్దముల కలింగాంధ్రమున మట్లు పడి గజపతి విరుదముతో ప్రబలిత కలింగ గాంగులు 16 వ శతాబ్దమున కర్ణాటాంధ్రరాజ్యమున కృష్ణరాయల దండయాత్రలమూలమున కలింగాంధ్రమునకు మరలింపఁబడుటయే గాక 16 శతాబ్దమధ్యకాలమున గోలకొండ నవాబులవలన ఉత్తర సర్కారులును ఢిల్లీచక్రవర్తులవలన ఉత్పలదేశమును గోల పోయి పదంపడి వారు సామంతరాజులగు పరిగణింపఁబడుచుండిరి. ఇటీవలఁ గాలగతి ఆంగ్లప్రభుత్వమున గంజాముమండలములోని యోధరాజు రెల్లరు జమిందారుల పద్ధతా జేరవలసినవారైరి. ఇప్పుడున్న యొడ్డజమిందారులలో తొంటి గాంగవంశమునకుఁ జేరినవారు నల్లూరు కన్నట్టుయన్నారు. వారెవ్వరినన:-

1. క్రీశగన్నాథాలయధర్మకర్త యగు పూరిరాజు గారును. (బడిస్సా)
2. పద్మాకిమిడి సంస్థానాధిపతి యగు పద్మాకిమిడిరాజు గారును.
3. పెద్దకిమిడిరాజుగారును
4. చిన్నకిమిడిరాజుగారును.

ఈవైసంగతులఁబట్టియు కలింగాంధ్రము ఓప్రభులచేతను ఓప్రభావచేతను, ఆవరింపఁబడి చరిత్రజ్ఞానము లేనివారింటికి కలింగదేశమెల్ల ఓప్రభూమిగా గనబట్టుటకు కొంత యవకాశము కల్గించినది. చిలకసముద్రమునకు దక్షిణదిగ్భాగమున నిప్పటికిని తెలుఁగువారు వెళ్కొండ్రు (రానాజుకులవారు) నివసించుచున్నవిషయము ప్రభుత్వమువారు ముఖ్యముగా గమనించి తొల్లి నే నిరూపించినరీతిగా ఋషికుల్యాణనది వాండ్రోత్పలదేశములకు సరిహద్దుగా నేర్పరై రని విశ్వసించుచున్నాను. ఈసందర్భమున చెప్పవలసినంత యవసరము లేనప్పటికి నిచ్చటి ఓప్రభువులకు అంతముఖ్యముగా ఆంధ్రభిమిడి పాలించు పద్మాకిమిడిరాజుగారి కొకమనవి చేసికొనుచున్నాను. ఏమి తమ తొల్లింటిపెద్దలు వంశధారా ముఖద్వారమున గల కలింగనగరమును పాలించు నాంధ్రగాంగులే యను సంకతి జ్ఞప్తియుంచుకొని కేవలము ఓప్ర ప్రభాభిమానముతో నూఁగులాడక ఋజుమాన్వప్రవృత్తులై వర్తింతురేని మీఁదటికి ఆంధ్రోత్పలసమస్య నులుపుగా పరిష్కరింపఁబడగలదు.

సరిహద్దులు.	గాంగులప్రభుత్వము
మహేంద్రగిరి	సామంతము
సింహాచలము	స్వతంత్రము
{ సింహాచలము	దిటో
{ చిలకసరస్సు	దిటో
{ కృష్ణనదియు	దిటో
{ నెల్లూరు ఉదయగిరి	
{ కృష్ణనది	దిటో
{ గోదావరినది	దిటో
{ సింహాచలము	
{ కంభంమెట్టు	దిటో
{ గోదావరి	
{ చిలకసరస్సు	పరతంత్రము
{ చిలకసరస్సు	పరతంత్రము

13-వ శతాబ్దమునకు నామమాత్రావస్థయగు నున్న గాంగుల ప్రభుత్వమంతరించి యనంతకాలము జమిందారులై ఆంగ్లేయుల యధికారమునకు లోబడియున్నారు.

మృగ రాజు

201 బంగారు వత్తములను బడసెను.

ప్రాసెనర్ పరశురామారావుగారి న్యాయగ్రాండు సర్కిసు, ఎస్పినేడు

నేటి రాత్రి 9-30 గంటలకు ప్రారంభింపబడును. ప్రతి కిరీవారము ఆదివారములందు సాయంత్రం 5-80 గంటలకు, రాత్రి 9-30 గంటలకు ప్రారంభింపబడును.

అగ్నికాసింహములు, వంగజేవు పెద్దపులులు, గుర్రములు, ఏనుగులు, కోతులు, మేకలు, ఎడ్డు మున్నగువి గలవు. చాల వైపులను గల పురపూలు, త్రిపులు, బొలుకు, బొలికలు మొగ్గులు మున్నగు కనిరత్తు కను లద్భుతముగా చూపెదరు. రేట్లు - రు 10, 8, 2, 1. 0.8-0, 0.4-0. బాక్సులనియము రత్నాకంఠెనీకి వ్రాసువలెను. బ్రాడ్వే 620, తెలిఫోను నంబరు.

శివతత్వసారము

[వేటూరి ప్రభాకర శాస్త్రిగారు]

రాజకీయ పోరాటవిధికి పుస్తకాలయమున “శివతత్వ సార” ముఖ ప్రాచీనాంధ్ర గ్రంథ మొకటి యీనందును సంపాదించబడింది. ఈ గ్రంథము తిక్కన సోమయాజి వారికి నూనియినను రేండ్లకాలము పూర్వము వెలసింది అనవచ్చును. మల్లికార్జున పండితారాధ్యుడని పేరుతోనందేవారకు లిద్దఱు సుప్రసిద్ధులుగదా! వార్యులు నేకకాలమునదే 1170 ప్రాంతమున నుండిరి. ఈయద్వైచక్రియలను బాహ్యునికి సోమనాథులచేతికి బసవపురాణమున వండితారాధ్యచక్రియ మని చెందు మహాగ్రంథముగా రచియించినారు. ఇప్పుడు శాస్త్రిగారిచేతని యీ శివతత్వసారమునకు గ్రంథ వైయద్వైయలో మొక్కచోరు మల్లికార్జున పండితారాధ్యుడు. మల్లికార్జున పండితారాధ్యుడు శివతత్వసారమున రచియించెనని పాఠము లేది సోమనాథుడు పండితారాధ్య చక్రియమున, అనభవ సారమునకు దేవుడుగా రేఖించినాడు. ఈదాహరించుచున్నాను.

అనభవసారము.

శ్రీ శ్రీ ఎట్టునును శతశతముల శివతత్వ సారగ్రంథపద్య సమితి శివుని మహిమ చెడినట్టి మల్లికార్జున శంకరాచార్యుగారి దలచు నడవనలు.

పండితారాధ్యచక్రి.

ద్వైత, శివకలు శివతత్వ సారముగను మృద్యులుగా శక్తివీర్యులలో పాగడ మలయ రాజీయలు మోసదండకము స్తుతియును మహాప్రేరేపకము శ్రీశివ శివకలు శివతత్వసారము వీరి శివమహానాటకము నదాహరణ ములు దుద్రమహిమయును క్రమమున.

ఈ శివతత్వసారమునకుల పద్యములన్నియు గండము లే. ఇక్కడ దొరికినప్రతిమనకముయందును. ఇచ్చిన్న పద్యములు నన్నుట లొంగిబడియుక్కటి. మున్నుట యెనుబది యొక్కదవ పద్యమిది.

క. ఒండేమి? మల్లికార్జున పండితుడనందు కంటే బ్రతుకులలో నెన్నదోగా! నియోగిజ్ఞాని నందంగానునని కొయియందుడరా!

మల్లికార్జున పండితారాధ్యుడేయే శక్తివీర్యుల గ్రంథము యీకద్యము పేర్కొని చెప్పుచున్నది. అవైతాద మతాంతర భందము త్రోవతోక్కర్లు మొదలగు విషయము లిందుఁ జెప్పబడినవి. పాహ్యునికి సోమనాథుఁ డీగ్రంథముందలి విషయములను బసవపురాణము పండితారాధ్యచక్రియ చతుర్వేక సోమనాథులు మొదలగు గ్రంథములందు లెఱచుగా ననువాదన ము చేసినారు. మల్లికార్జునపండితారాధ్య శివతత్వసార మునేకాక మఱియుఁ గొన్ని సంస్కృతాంధ్రగ్రంథములను రచియించిట్లు పాహ్యునికి సోమనాథుడు తెలుపుచున్నాడు. ప్రాచీనతమగ్రంథములు దారాధ్యచక్రియశివతత్వ సార ముందలివి కద్యము అదాహరించుటకుఁ బాది కొందఱు శివతత్వసారము శివతత్వ రచియించెనని యపోహము వానింది. ఇప్పుడూప్రదేశమున వ్యాపించియున్న వైదికత్రైక మకమునకుఁ బ్రతిస్థాపకుఁ డయినమల్లికార్జున పండితారాధ్యుఁ డే రచియించిగ్రంథము దొరకుటయంగ్రహించుచున్నామని కత్తికొనఁగ నంతోప హేతువేదా! మున్నుర గ్రంథము నుండి కొన్ని పద్యములు నదాహరించుచున్నాను.

క. శివమగు భార్యకృతలకు శివమగు గోద్రాహ్మణులకు శివమగు మఱియెక శివనివాది రహితులగు భవనరేయబలకెల్ల బుణ్యమునా రా? శివసంపై వేళె యాశ్వర్యం దన వేదనికలుకు నట్టి యవైక్రమియూ భక్తును లోకాయతునకు విరగా భేదములకెద విబుధులెవ్వ! ఆరాధ్యం దారాధకుఁ దారాధనమునకేని యవైకమరా చాచక్రిక సర్వకూన్యా కాన్ధినినేని సేయగావచ్చునా! ఆరాధ్యునిమారకలులు నాత్మాది నమస్తూతకాదులు శివనీ భృత్యులఁ బొందునె నలయులు నిర్వహించి బొందనేచ్చు నే జలజముల.

నోటీసు.

మదరాసు తిరువల్లిక్కేణి శుశ్వరదాసు లాలాపిధి 34-వ నెంబరు ఇంటిలో నివసించుచున్న సానా రంగభావ్యంశ్రేష్ఠి అనే నేను ఇందు మూలకముగా అందజేసి తెలియజేయుడ మెమన గా నేను 1919 సెప్టెంబరు 30-వ తేదీని మా తండ్రిగారి నుండి వీడిపోయినాను. గనుక యింతటి నుండి నేను సానా రామానుజము శ్రేష్ఠిగారి కుటుంబమునందు అవిధ క్రితులొంటికుడను కాను.

ఎస్. రంగభావ్యం శ్రేష్ఠి.

మిలయ చందనము

గనేరియా అను పెరిగమునకు తుకారము, కద్యము లేదు. వివిధ రీతిలో కనలేదు. ఎటులు, తెలుపు, కచ్చు, అను మూడు విధముల పెరిగమును మూడు పూటలలో మున్నుకు. అనేక రాజ కుటుంబములలో వాడబడిన గొప్ప ఔషధము. నెల డబ్బీ-కి రు 2-0-0. గంధర్వపార్వతీ, రాజమండ్ర.

(1251)

మంచి తరుణము!

ఈ ధరలు ఏమిదినములనాటికే యుండును. మార్గదర్శకము మొత్తము నిజమయియున్నదన భరిగించి విశ్రియించ బూనితిమి. ఎన్ని ఇంటి వద్దలూ కావలయుననినను దోహదము. 6 దినముల కలరు వద్దలూ కలరు. కలరు వద్ద 1-కి 1-12-0, కేంద్రేక్ చీటి వద్ద 1-కి 1-12-0 కాకి కేంద్రేక్ వద్ద 1-కి 1-12-0. అనామదాహాడు భోకలి 6 మూరలు పాడుగు 8 మూరలు వేదము నెల 2-12-0. వద్ద 1-కి వివిధ చార్జీ 0-4-0; 8 కొనిన పోట్లేటి ఇనాను. చిరునామ: కొర్నాటు కట్టుజువీలి వ్యాపారులు, 212 మింటుస్ట్రీటు, మింటులిల్లింగరు పోస్టు, మద్రాసు.

ఆరోగ్యభాగ్యము

దీనిని పొందు సమర్థమును బట్టి జీవరాశికి తేయటము కలమువారు ఆయుర్వేదసార సంగ్రహమును 1708 వైద్య విద్య అను గ్రంథమును చదువును. 39 పుం, ఉపాఖ్యుతేను. రాజవైద్య నారాయణుడే కేళవజీ, 27, చివాటకారు, మదరాసు.

రంగుల చిత్ర పటము

ప్రతి 1-కి 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0. వి. పి. భర్త్యులు ప్రత్యేకము. ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, పోస్టు బాక్స్ 212 మదరాసు.

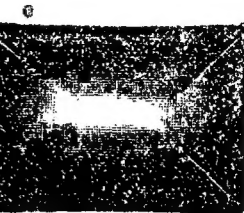
HEALTH FOR A POSTCARD

If you suffer from Functional Weakness, Exhaustion and Impotency, take the first step to health by sending for the Free Descriptive Booklet which describes Dr. Bier's Principle of Obstructive Hyperaemia, and its practical application known as the Erectruss. The Erectruss treatment has cured where other methods had failed and a perusal of the Booklet will make it clear to you why Erectruss has superseded all other remedies. Erectruss has been aptly described as an aid to Nature—the actual cure being effected by an “excessive accumulation of the blood in the diseased part,” the Erectruss being the means by which the desired accumulation is obtained. This method is essential “Natural”—that is why it has performed such miraculous cures. Write for Booklet by next post to Erectruss (A. P.) Bureau in the East, Batala (India.) DR. BIER'S ERECTRUSS (669)

ఆశ్చర్యములో నాశ్చర్యము.

వివోదమైన గాలి తలగడలు.

వీటియందును కొకయియొక్క మరచిలను పిసికేసి కావలసినవలకు గాలిని నింపుకొని మరచు మనుషటికలె దిసి.

ఈన యెడల మిక్కిలిసాఖ్య కరమైన తలగిం దగును. ఈ క్కరలేనవ్వును మరచునీటి గాలియంతయు పోయిననే తేలులో గాలి ఒడియించి గాలి యింపుకొనవచ్చును. ఇది శిరోరాఫ గలవారికిని,

క్రయాటికులకును రదితర. ప్రకాశమాన్యునకును మిగుల క్రయోజనకరమైనది. ఒకసారిపిసికింపి సాఖ్యమును పొందును. కలదిండు 1-కి అణము 0-8-0, తపాలఖర్చు ప్రత్యేకము. (586) చిరునామా:- ధనలక్ష్మి కంపెనీ, నెం. 6, నెంకటేశు శ్రీవీధి, సామంతురేట, మద్రాసు.

ప్రకటన

మహా మహాపాథ్యాయ కొక్కండ నెంకటరత్నకవి నిరచితములైన అనుదితములైన ఈక్రింది గ్రంథములు గలవు. ఆంధ్ర భాషాభిమాను లెవరైనగ్రంథముల నమ్మునొంచవలె నెట్టెదరేని నెంకటరత్నకవి కుటుంబమునకు దగిన ధనసహాయము చేసి గ్రంథముల విషయము సర్వస్వార్పణములను బడో మగలరు. అందువలన భాషా నేతను జేయుటయును నిర్వహించు నీతియందున్న నెంకటరత్న కవిగారి కుటుంబమునకు మహాముఖము చేయుటయును చెందు కుక్కరములును గలగ గలవు.

1 శ్రీమతి మాధవము (నాటకము) 2 ఘటి కాచలమహాత్యము (ప్రబంధము,) 3 అజామిలో రాఖ్యానము, (యక్షగానము,) 4 సత్యనారాయణపాఠము (ప్రబంధము.)

ఈ విషయము వివరములను తెలిసికొన గోరువారు. క్రింది చిరునామాకు ప్రాసంగికములు.

నెంకటరత్న కవి గ్రంథములు ఆంధ్రపత్రిక కార్యాలయము, రెంబునెట్టిబి, మద్రాసు.

సాశ్వత వేంకటాచలపక్షితులవారి

ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాపథములు.

- 1. లక్ష్మీనిలాసరసము:—లక్ష్మీకుటుంబ స్త్రీల కొరకు. ఈ లక్ష్మీనిలాస రసమునకు నిరోధులై యున్నాడు. ఒకే మొక లక్ష్మీనిలాస రసముగల నీసా తమయొద్ద నుండెడి. స్త్రీకుడు నర్వోత్తముమైన సిద్ధాపథము తోగొటి లేకని కామ సంకోచముగ బల్యగలరు. విసర్జనము, మూదెక వ్యాధి, శ్వాసములు, నన్ని పాతము మొదలగునవి తప్పక నుదురును. నీసా 1-కి 1-0-0, 5-కి 1 ఇనాం. (594)
- 2. కినినాన తెలుగు:—స్త్రీల గర్భమును, సంపుల పోషి కావునకును మంచియందు. నీసా 1-కి 0-8-0, 5-కి 1 ఇనాం.
- 3. శైవ్యాన రాసము:—దీనిని నేమింపనవచ్చునీనుండియే మూత్రమును కట్టి (కలరా) వాంతిలేక, శివలేక, అశ్మిర కేరులు నునుము కాగలరు. నీసా 1-కి 1-0-0, 5-కి 1 ఇనాం.
- 4. లామణిలోకయము:—విద్వలకుల పాద; తియ్యన కుండు. మండము, ములబద్దము, అశ్మిర లేక, కృత్కము, కడు భిక్షియించుట. ఆకలిలేకండుకు మొదలగునవి నునుముల కిద్దలు భిక్షిగలవా రగుదురు. నీసా 1-కి 0-12-0, 5-కి 1 ఇనాం.
- 5. లోగానుయసార కమూనియతము:—విద్వలకుల కడు భుజు ముడికెనాటి, లాంతిలకు డుక్తమ నును కాని. గుంజము, శిడికేము, వద్ద, అశ్మిరము, శిర కాకుని, పొర్వము, ములబద్దం, వ్యసం, విసర్జనము, ముచ్చలము మొదల గల యింక లోక లోకములను నునుములే మును (801)

350 మొత్తము 50 నీసా 0-4-0
5 నీసా కచ్చులో 5-కి 1-8-0
" " 12-కి 2-18-0
" " 25-కి 5-8-0
పిసికే వేంకటాచల పాద లామణియను తేలును నెంకటమును. శ్రీ నీసా రామవ వైద్యశాల, మద్రాసు.

